

Federale Overheidsdienst
Sociale Zekerheid

Verantwoordelijke uitgever: Claire Barette - Oktober 2005
Graphic design: DG Communicatie

Vooruitzichten voor de naoorlogse solidariteit

Jaarverslag 2004

Directie-generaal Oorlogsslachtoffers

Inleiding	4	6. Projecten	30-36
1. Historische achtergrond	5	6.1 Informatisering	30-34
2. Opdracht en werking van de Dienst voor de Oorlogsslachtoffers	6-20	6.1.1 Victory	30-33
2.1 Opdracht	6	6.1.2 De persoonsgebonden dossiers (DDO)	34
2.2 Werking	7	6.1.3 Het thematisch bestand	34
2.2.1 De stafdienst	7-8	6.2 Conservatie	35
2.2.2 De dienst statuten van nationale erkentelijkheid	9-10	6.2.1 Het “Drancy”-bestand	35
2.2.3 De dienst renten	11-14	6.2.2 De fotocollectie	35
2.2.4 De dienst pensioenen	14-15	6.3 Communicatie	35-36
2.2.5 De archief- en documentatiedienst	16-17	6.3.1 De internetsite	35-36
2.2.6 De dienst ordonnancering	18-20	6.3.2 Publicaties	36
3. Het budget	21-22	6.3.3 De vierde dag van de archieven van de UCL	36
4. Het personeel	23-26	6.3.4 Het seminarie over “de Vereniging van joden in België”	36
5. Opmerkelijke gebeurtenissen in het jaar 2004	27-29	7. Toekomstperspectieven	37-38
5.1 De verhuizing	27	7.1 Het memoriaal van de politieke gevangenen	37
5.2 De inhuldiging	27-28	7.2 Het bestand van de weggevoerde en niet-weggevoerde joden en zigeuners	37
5.3 De tentoonstelling	29	7.3 De leeszaal	38
5.4 De Open Monumentendagen	29	7.4 De conservatie van de algemene documentatie	38
		7.5 De renovatie van het Belgisch paviljoen in Auschwitz	38
		Contacten en nuttige adressen	39

Inleiding

Beste lezer,

De Dienst voor de Oorlogsslachtoffers vierde in 2004 zijn 60-jarig bestaan.

De herdenking van de 60ste verjaardag van de bevrijding van de concentratiekampen van het nazi-regime maakte duidelijk dat talrijke oorlogsslachtoffers nog in leven zijn.

Toch vragen sommigen zich wellicht af wat de Dienst voor de Oorlogsslachtoffers vandaag nog concreet doet. Wat gisteren onuitgesproken was moet vandaag uitdrukkelijk worden uitgelegd. Als coördinator heb ik dus de eer het eerste jaarlijks verslag voor te stellen, met als titel "Vooruitzichten voor de naoorlogse solidariteit".

De voorbije 12 maanden is heel wat in beweging gekomen en er werd heel wat vernieuwd. De terugkeer naar het gerenoveerde gebouw aan de Luchtscheepvaartsquare was een van de opvallende gebeurtenissen van het jaar 2004. Maar waartoe zou een instelling met de modernste uitrusting dienen zonder doeltreffend beheer?

In de volgende pagina's vindt u de resultaten van ons streven naar een dienstverlening die steeds beter aan de verwachtingen van de burgers voldoet.

Ik ben tevreden over deze vooruitgang, die eerst en vooral getuigt van de verbeeldingskracht en van de toegewijde inspanningen van de 45 personeelsleden om dit doel te bereiken. Dit is volledig hun verdienste.

U zal tevens vaststellen dat we nog heel wat voor de boeg hebben. De Dienst voor de Oorlogsslachtoffers draagt reeds meer dan 60 jaar fundamenteel bij tot het welzijn van de oorlogsslachtoffers. Hij heeft zich voorgenomen om zijn interne procedures en processen te verbeteren en tevens de weg van een verdere informatisering in te slagen.

Zonder onze eerste bestaansredenen, de "burger" uit het oog te verliezen, ben ik er vast van overtuigd dat de veranderingen die we vandaag aanbrengen de dienstverlening voor de oorlogsslachtoffers in het bijzonder en voor de samenleving in haar geheel verder zullen mogelijk maken.

De Coördinator,

Claire Barette

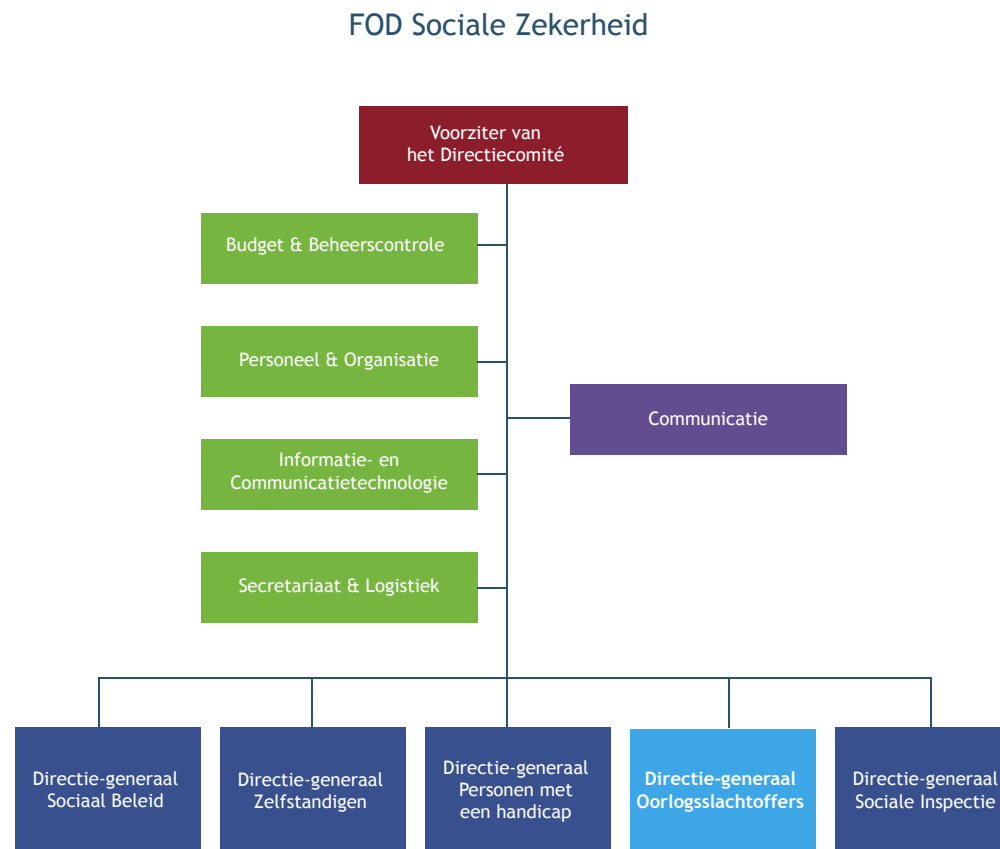
1. Historische achtergrond

De Dienst voor de Oorlogsslachtoffers was gedurende tientallen jaren een bestuur van het Ministerie van Volksgezondheid.

In 1995 werden het Ministerie van Volksgezondheid en het Ministerie van Sociale Voorzorg samengevoegd tot het Ministerie van Sociale Zaken, Volksgezondheid en Leefmilieu.

In 2001 ontstond de Federale Overheidsdienst (FOD) Sociale Zekerheid na de defusie van dat Ministerie van Sociale Zaken, Volksgezondheid en Leefmilieu in enerzijds de FOD Sociale Zekerheid en anderzijds de FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu.

De Dienst voor de Oorlogsslachtoffers is nu als volgt opgenomen in de FOD Sociale Zekerheid:

2. Opdracht en werking van de Dienst voor de Oorlogsslachtoffers

2.1. Opdracht

De Dienst voor de Oorlogsslachtoffers staat in voor de uitvoering van de wetgeving betreffende de burgerlijke oorlogsslachtoffers en beheert bovendien oorlogsarchieven van grote historische waarde.

Hoewel de middelen die besteed worden aan oorlogsslachtoffers, zoals verwacht, afnemen heeft de dienst nog steeds een omvangrijke opdracht voor welke voor 2005 een jaarbudget van 113 miljoen euro is voorzien.

Ons land bekleedt internationaal ongetwijfeld een benijdenswaardige positie door reeds onmiddellijk na afloop van de vijandelikheden zijn grote bezorgdheid voor de oorlogsslachtoffers te vertalen in zijn wetgeving.

Na 1995 hebben een 15-tal wetten en besluiten de juridische bescherming van de burgerlijke en militaire oorlogsslachtoffers nog versterkt.

Om het belang van al deze initiatieven goed te kunnen inschatten, herinneren we u eraan dat de heropening van de statuten van weggevoerde en werkweigeraar bij de wet van 5 april 1995 heeft geleid tot 21 111 nieuwe aanvragen en dat de wet van 26 januari 1999¹ opnieuw aanleiding heeft gegeven tot zowat 2 000 aanvragen inzake burgerlijke statuten.

De maatregelen ten voordele van de slachtoffers van rassensvervolging, waarin de wet van 11 april 2003 voorziet, hebben eveneens geleid tot het indienen van 3 000 aanvragen waarvan reeds 2 800 werden afgehandeld. De resterende aanvragen zullen binnenkort onderzocht worden.

De Dienst voor de Oorlogsslachtoffers is verre van dood. Er werden enkele heilzame elektroshocks toegediend, waardoor de dienst verplicht werd om de ingediende aanvragen zo snel mogelijk te behandelen, zijn werking te moderniseren en steeds meer te informatiseren. Zo werd onder andere bij iedere nieuwe maatregel de hele “workflow” aangepast.

De dienst is nu perfect uitgerust voor de toekomst, hoewel sommigen zich terecht zullen afvragen of de dienst nog wel een toekomst heeft.

De oorlog lijkt immers steeds meer een ver verleden en het aantal getuigen en slachtoffers wordt steeds kleiner.

Visie

De Dienst voor de Oorlogsslachtoffers heeft altijd als eerste taak gehad de aanvragen tot het bekomen van een statuut, rente of pensioen te onderzoeken. Deze activiteit, die in dit verslag wordt beschreven, gaat weliswaar door, maar men moet wel erkennen dat deze taak na verloop van tijd stilaan en onvermijdelijk zal uitdoven.

Andere opdrachten van de dienst zullen in de toekomst aan belang winnen.

De Dienst voor de Oorlogsslachtoffers heeft zeer snel ingezien dat zijn waardevol archief absoluut moet bewaard blijven, als getuige van de geschiedenis van het verzet, en van de tragedie van deportatie en vervolging.

Hij beschouwt het als zijn plicht en zijn verantwoordelijkheid om het verleden steeds in herinnering te brengen bij de strijd tegen de moderne kwalen.

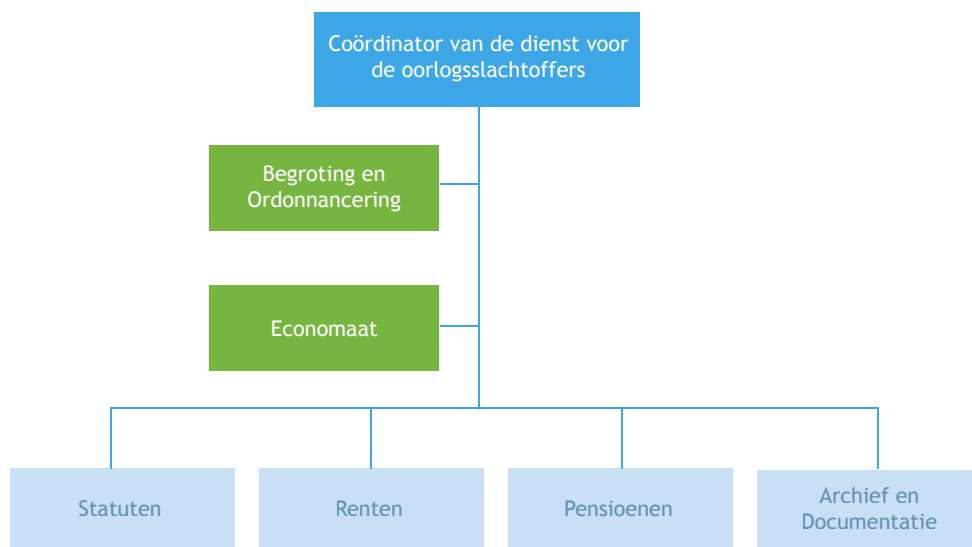
Vanuit dit oogpunt wordt de bewaring van de documenten, de ontegensprekelijke materiële bewijzen van wat kan beschouwd worden als de grootste tragedie van de 20ste eeuw, één van zijn voornaamste opdrachten, zodat de inhoud van deze documenten kan worden doorgegeven aan toekomstige generaties.

Alle informatiseringsprojecten en alle projecten voor het bewaren en digitaliseren van de documentatie, die in dit verslag aan bod komen, hebben slechts tot doel de fundamentele plaats van dezearchieven in de geschiedschrijving en in het nationaal geheugen te garanderen.

¹De wet van 26 januari 1999 heeft nieuwe maatregelen ten gunste van de oorlogsslachtoffers ingevoerd:

- Heropening gedurende één jaar van de termijnen voor het indienen van aanvragen voor het eershalve bekomen van een statuut van nationale erkentelijkheid voor de oorlog 1940-1945
- Invoering van het eershalve statuut van ondergedoken joods kind tijdens de Tweede Wereldoorlog
- Invoering van het erediploma van Rechtvaardige.

2.2 Werking

2.2.1 De stafdienst

De stafdienst staat in voor het *dagelijks bestuur* van de Dienst voor de Oorlogsslachtoffers en zorgt aldus voor het administratief beheer van het personeel, het materieel beheer (lokalen, informatica, benodigdheden, ...) en voor de coördinatie van de activiteiten van de verschillende diensten, onderling en in hun relatie met de andere administratieve overheden, met als einddoel het bereiken van de strategische doelstellingen.

De stafdienst *ondersteunt de toezichthoudende Minister* bij de voorbereiding en de uitvoering van het beleid inzake oorlogsslachtoffers, wat onder andere volgende taken inhoudt:

- opmaken en voorbereiden van de wettelijke en reglementaire teksten voor de concrete uitwerking van de gekozen beleidsopties
- antwoorden op de vragen om informatie van het Kabinet
- instaan voor de opvolging van de nota's van het Kabinet en op een passende manier en binnen de voorziene termijnen de parlementaire vragen beantwoorden
- een relevante argumentatie opbouwen voor de beroepen tot nietigverklaring bij het Arbitragehof
- deelnemen aan de onderhandelingen met de representatieve verenigingen van oorlogsslachtoffers
- centraliseren en coördineren van informatie afkomstig van de verschillende instellingen bevoegd inzake oorlogsslachtoffers (Instituut voor Veteranen - Nationaal Instituut voor Oorlogsinvaliden, Oud-strijders en Oorlogsslachtoffers; Landsverdediging; Administratie der Pensioenen) om de Minister een globaal inzicht in bepaalde onderwerpen te geven
- de Minister bijstaan in de parlementaire commissies.

2004: Enkele cijfers

- 276 ontwerpen van antwoorden op nota's van het Kabinet van de Minister van Landsverdediging in aansluiting op de aanvragen voor tussenkomst bij de Minister
- 7 antwoorden op parlementaire vragen
- 12 ontwerpen van koninklijke en ministeriële besluiten
- 1 wetsontwerp
- 8 erediploma's van vaandeldrager ten voordele van leden van vaderlandslievende verenigingen
- 151 terugbetalingstaten voor de verplaatsingskosten van de leden van de Invaliditeitscommissies
- nota's met argumenten in 2 beroepen tot nietigverklaring van de wet van 11 april 2003, ingediend bij het Arbitragehof
- 5 memories van antwoord op beroepen tot nietigverklaring bij de Raad van State

Inkomende en uitgaande post

Aantal bezoekers: 1 300

Aantal telefoonoproepen op het centraal nummer: 4 400

De stafdienst zorgt er ook voor dat *toezicht* kan worden uitgeoefend op *het Instituut voor Veteranen - Nationaal Instituut voor Oorlogsinvaliden, Oud-strijders en Oorlogsslachtoffers*.

Bij de begrotingscontrole 2004 heeft de Staat het Instituut voor Veteranen - Nationaal Instituut voor Oorlogsinvaliden, Oud-strijders en Oorlogsslachtoffers 65 950 000 euro toegekend.

Deze toelage wordt in schijven toegekend via de Dienst voor de Oorlogsslachtoffers die iedere maand de nodige ministeriële en/of koninklijke besluiten voor de toekenning van die toelage opmaakt. Zodra de besluiten door de bevoegde ministers zijn ondertekend, wordt het bedrag vastgelegd en aan het Instituut uitbetaald door de dienst Budget en Beheerscontrole van de FOD Sociale Zekerheid.

Ondanks de geleidelijke vermindering van de voor de geneeskundige verzorging bestemde kredieten (wegens het overlijden van de gerechtigden) zijn de opdrachten van het Instituut in 2004 stabiel gebleven:

- Het Instituut voor Veteranen - Nationaal Instituut voor Oorlogsinvaliden, Oud-strijders en Oorlogsslachtoffers komt op een specifieke manier tussen in de medische, paramedische, hospitalisatie- en prothesekosten voor alle oorlogsinvaliden, en op een aanvullende manier voor sommige categorieën van gerechtigden.
- Het biedt materiële en morele hulp aan de in de wet opgesomde gerechtigden en morele bijstand aan de vaderlandslievende verenigingen.
- Het kent sociale leningen toe.
- Het houdt de herinnering in stand door de erkentelijkheid verschuldigd aan de oorlogsslachtoffers en aan de vaderlandslievende verenigingen te bevorderen door een sensibilisering van de openbare opinie (en in het bijzonder de jongeren).

De sociale opdrachten van het Instituut voor Veteranen - Nationaal Instituut voor Oorlogsinvaliden, Oud-strijders en Oorlogsslachtoffers worden steeds belangrijker door de geleidelijke overname van taken die voordien door de vaderlandslievende verenigingen werden vervuld.

2.2.2 De dienst statuten van nationale erkentelijkheid

De hoofdtaak van deze afdeling bestaat erin burgers die zich tijdens de Tweede Wereldoorlog op vaderlandslievend gebied verdienstelijk hebben gemaakt één of meerdere van volgende statuten van nationale erkentelijkheid toe te kennen:

Politieke gevangenen (PG)

Dit zijn de personen die in de loop van de Tweede Wereldoorlog een regime van hechtenis of internering hebben gekend in gevangnissen of concentratiekampen, waarvan de duur ten minste dertig opeenvolgende dagen bedroeg, en waarbij deze vrijheidsberoving moest gebeurd zijn door toedoen van de vijand of van personen die zijn politiek dienden of zijn doeleinden nastreefden. Een uitzondering op de voorwaarde van die periode van dertig opeenvolgende dagen vrijheidsberoving wordt gemaakt voor hen die tijdens hun opsluiting het voorwerp geweest zijn van zware mishandelingen, voor hen die door de vijand ter dood veroordeeld werden of voor hen die na aanhouding door de vijand of tijdens hun opsluiting door de vijand ter dood werden gebracht.

Weggevoerden voor de verplichte tewerkstelling (WG)

De personen die werden weggevoerd naar Duitsland of een door Duitsland bezet gebied, met uitzondering van België en Noord-Frankrijk, en tot arbeid gedwongen werden in uitvoering van een formeel en schriftelijk bevel of nadat ze door de bezetter werden aangehouden, komen in aanmerking voor dit statuut.

Werkweigeraars (WW)

Hieronder verstaat men de personen die zich onttrokken hebben aan de hen door de bezetter opgelegde arbeidsverplichting. Ook de bewoners van de Oostkantons die geen gevolg gaven aan de oproeping voor militaire dienstplicht in het Duitse leger komen voor dit statuut in aanmerking.

Burgerlijke weerstanders (BW)

Om voor dit statuut in aanmerking te komen moet men tijdens de bezetting werkelijk een activiteit ontwikkeld hebben in het kader van de geheime strijd tegen de bezetter die werkelijke risico's voor de uitvoerder heeft meegebracht.

Weerstanders door de sluikpers (WS)

Men kan als weerstander door de sluikpers erkend worden wanneer men tussen 1 juni 1940 en 4 juni 1944 een onbaatzuchtige bedrijvigheid heeft uitgeoefend die deel uitmaakte van het vaderlandslievende verzet tegen de vijand, hetzij op het gebied van de persorganen, hetzij inzake vlugschriften, plakbrieven of communiqués, waardoor men blootstond aan weerwraakmaatregelen vanwege de vijand.

Weerstanders tegen het nazisme in de ingelijfde gebieden (WN)

Dit statuut is voorbehouden aan de personen die op 31 augustus 1939 sedert minstens vijf jaar hun gewone verblijfplaats hadden in de Oostkantons en:

- die een van de volgende statuten van nationale erkentelijkheid bezitten politieke gevangenen en hun rechthebbenden / gewapende weerstanders / inlichtings- en actieagenten / burgerlijk weerstanders / werkweigeraars krijgsgevangenen van 1940-1945 / weerstanders door de sluikpers / weggevoerden voor de verplichte tewerkstelling
- of die gedurende zes maanden belangeloos hebben deelgenomen aan het verzet tegen de vijand door daden of door het uiten van hun politieke of filosofische overtuiging en ten gevolge daarvan aangehouden, gevangengezet, verplicht bij de Wehrmacht ingelijfd of weggevoerd werden
- of die om vaderlandslievende redenen de ingelijfde gebieden tussen 10 mei 1940 en 1 januari 1943 vrijwillig verlaten hebben
- of die eruit gezet werden of die bij de Wehrmacht of de Arbeitsdienst verplicht ingelijfd werden en vóór 6 juni 1944 gedeserteerd zijn.

Verplicht ingelijfde in het Duitse leger (VI)

Het betreft hier personen uit de Oostkantons die bij het Duitse leger werden ingelijfd:

- ingevolge hun aanhouding door de vijand
- of na hun verschijning voor de rekruteringsbureaus (Musterung)
- of ter uitvoering van een persoonlijk bevel, gegeven ter toepassing van de Duitse verordeningen betreffende de rekrutering en de mobilisatie in het Duitse leger

Zeevissers in oorlogstijd (ZV)

Dit statuut erkent de bijzondere verdienste van hen die tijdens de Eerste Wereldoorlog de zeevisserij hebben beoefend vanuit Britse, Franse of Belgische havens of vanuit Britse havens tijdens de Tweede Wereldoorlog.

R.C.B.L.-ers (R.C.B.L.)

Dit zijn de mannen die op 10 mei 1940 tussen zestien en vijfendertig jaar oud waren en die gevolg hebben gegeven aan de oproep van de Belgische regering om zich naar de rekruteringscentra van het Belgisch leger (R.C.B.L.) in Zuid-Frankrijk te begeven.

Ondergedoken Joodse kinderen (OJK)

Deze hoedanigheid wordt toegekend aan elk kind van minder dan 21 jaar op 10 mei 1940 of na deze datum geboren, dat na 1 juli 1942 gedwongen werd clandestien te leven om zich te onttrekken aan anti-joodse maatregelen, uitgevaardigd door de bezetter.

Aan sommige van deze burgerlijke statuten van nationale erkentelijkheid zijn verschillende voordelen verbonden:

- Rente t.v.v. weggevoerden, werkweigeraars, weerstanders tegen het nazisme, zeevissers of hun rechthebbenden.
- De periode van erkenning kan in aanmerking genomen worden voor de berekening van het rust- en overlevingspensioen.
- Brevet tot het bekomen van eervolle onderscheidingen.
- Erediploma "Vaandeldrager".
- Erediploma "Rechtvaardige".
- Tussenkomst van het Instituut voor Veteranen-Nationaal Instituut voor Oorlogsinvaliden, Oud-strijders en Oorlogsslachtoffers (o.a. terugbetaling remgeld wanneer de periode van de erkenning in een statuut minstens één jaar bedraagt of voor de titularissen van een rente van 3 semesters)
- Prioriteit bij huur van sociale woningen t.v.v. politieke gevangenen.
- Verminderingskaart openbaar vervoer.

Termijnen

De wetgeving betreffende de verschillende statuten van de burgerlijke oorlogsslachtoffers voorzag evenwel dat de aanvrager de toekenning van het statuut binnen een bepaalde termijn diende aan te vragen. Sinds begin maart 2000 kon men derhalve geen ontvankelijke eerste aanvraag meer indienen. Aanvragen om herziening van een reeds getroffen beslissing hetzij wegens nieuwe gegevens, hetzij wegens dwaling in rechte of in feiten, kunnen wel nog geldig worden ingediend.

Al diegenen die binnen de wettelijk voorziene termijnen geen aanvraag hebben kunnen indienen of die verzuimd hebben dit te doen, kunnen niet genieten van de sociale voordelen die aan de verschillende statuten verbonden zijn. Bovendien dient vermeld te worden dat de heropening door de wet van 26 januari 1999 enkel een morele erkenning voorzag door elke financiële weerslag ervan uit te sluiten.

Laatste heropening

Daarom nam minister André Flahaut, bevoegd voor de oorlogsslachtoffers, in 2004 het initiatief om in samenwerking met onze administratie een wetsontwerp tot stand te brengen om de indieningstermijnen van de verschillende statuten te heropenen teneinde diegenen die de officiële erkenning van hun verdiensten om allerlei redenen niet tijdig hebben kunnen aanvragen, hiertoe alsnog de gelegenheid te geven.

De geplande heropening zal niet meer beperkt zijn in de tijd en een erkenning zal enkel nog aanleiding kunnen geven tot de terugbetaling van het remgeld voor de gezondheidszorgen, een voordeel dat de potentiële begunstigen veruit het meest aanbelangt.

Om de afhandeling van de nieuwe aanvragen zo vlug en zorgvuldig mogelijk te kunnen behandelen, werd in 2004 al gestart met de ontwikkeling van een geïnformatiseerde "workflow" voor de procedures van de verschillende statuten.

Procedure

Vroeger oordeelden speciaal daartoe opgerichte controlecommissies over de ontvankelijkheid en gegrondheid van de aanvragen om een statuut van nationale erkentelijkheid te bekomen. Dit waren administratieve rechtscolleges die werden voorgezeten door een (ere)magistraat en waarin afgevaardigden van vaderlandslievende verenigingen en de minister zetelden. Sinds de wet van 10 juni 2001 worden de dossiers afgehandeld per ministeriële beslissing om de afhandeling van deze dossiers te bespoedigen. Voorheen was dit slechts mogelijk indien er geen betwisting mogelijk was over het positief gevolg dat aan de aanvraag kon verleend worden.

Cijfers

In 2004 werden de laatste dossiers afgehandeld, op enkele uitzonderingen na zoals dossiers in beroep of herzieningsaanvragen.

Daarom verplaatste de activiteit van deze afdeling zich voornamelijk naar:

- het verstrekken van informatie terzake aan betrokkenen, historici, ...
- het afleveren van
 - attesten 323
 - verminderingskaarten voor het openbaar vervoer 188
 - (duplicaten van) erkenningskaarten 191
 - brevetten 148
 - afschriften van beslissingen 42
- de informatisering²

²Zie punt 6.1.1 betreffende het project Victory.

2.2.3 De dienst renten

Inleiding

Sinds het einde van de oorlog tot vandaag heeft de wetgever meermaals maatregelen genomen ten gunste van de burgerlijke oorlogsslachtoffers. Hij heeft getracht pragmatische en budgettair haalbare antwoorden te formuleren op de eisen van de burgers die zestig jaar geleden hun leven op het spel hebben gezet om de democratische waarden en idealen te laten zegevieren. Dit geheel van wetteksten en hun wijzigingen heeft een constante, geleidelijke verbetering van de hulp aan oorlogsslachtoffers en rechthebbenden mogelijk gemaakt. Centraal in deze wetgeving stond voor de wetgever steeds *de herinnering, de erkentelijkheid en de nationale solidariteit*.

De wetgever heeft daarom zogenaamde “renten” of “pensioenen” ingevoerd.

Laten we eerst het onderscheid duidelijk maken tussen “renten” en “pensioenen”³.

- Uit de titels van de verschillende wetten inzake oorlogspensioenen blijkt dat een pensioen uit nationale solidariteit de lichamelijke *schade* wegens een oorlogsfeit bedoelt te vergoeden. De renten staan los van het begrip schadevergoeding en zijn eerder een uiting van nationale erkentelijkheid.
- Deze erkentelijkheid geldt weliswaar enigszins als compensatie voor het leed ervaren bij het vervullen van de vaderlandslievende plicht (sluikpers, werkweigering,...) of bij sommige gebeurtenissen (deportatie), maar staat los van enige objectieveerbare schade. Het volstaat dus dat de aanvrager bewijst dat hij deel uitmaakt van een of andere wettelijke categorie van rechthebbenden om aanspraak te maken op de rente.

³Zie punt 2.2.4.

Er bestaan op dit ogenblik twee soorten renten:

1. De renten verbonden aan een statuut van nationale erkentelijkheid

Zonder in de bijzonderheden van een ingewikkelde wetgeving te treden, is de dienst bevoegd voor de volgende renten:

- de renten voor de zeevissers in oorlogstijd of voor personen die een of meerdere van volgende statuten van nationale erkentelijkheid hebben bekomen:
 - werkweigeraars en weggevoerden voor de verplichte tewerkstelling van de oorlog 1940-1945
 - weerstanders tegen het nazisme
- de renten voor de weduwen van deze personen.

Het gaat om lijfrenten die worden toegekend op basis van één of meerdere statuten, in functie van de periode waarvoor de aanvrager een erkenning heeft bekomen (voorbeeld: weggevoerde gedurende één tot vier semesters).

Wanneer het recht op de rente vaststaat, wordt deze uitbetaald door de Nationale Kas voor Oorlogspensioenen.

Drie factoren zorgen voor een optimaal rendement:

1. Aan de verschillende medewerkers wordt een regelmatig bijgewerkte, officieuze coördinatie ter beschikking gesteld waardoor een volledig overzicht van de toepasselijke wetgeving gegarandeerd wordt.
2. Met een informaticarekenblad worden alle rekenkundige bewerkingen automatisch uitgevoerd en tevens opgenomen in de beslissing tot toekenning van de rente.
3. Ten slotte kan men in een databank van alle ingediende aanvragen de stand van zaken in elk dossier raadplegen.

Het aantal ingediende aanvragen daalt elk jaar. Wegens de hoge leeftijd van de gerechtigden worden hun rangen gestaag uitgedund. Toch zijn er nog steeds aanvragen. Vandaag zijn het echter voornamelijk de weduwen die een rente aanvragen.

De beperkte maar niettemin onontbeerlijke personeelsbezetting werd behouden, aangezien de dienst renten zijn accenten in eerste instantie heeft verlegd naar de behandeling van de aanvragen ingediend in toepassing van de wet van 11 april 2003. Later zal deze dienst het belangrijke informatiseringsproject zal uitvoeren ⁴.

⁴Zie punt 6.1.1, over het Victory-project.

2. De renten toegekend aan personen die onder het nazi-regime het slachtoffer zijn geweest van rassensvervolging. De wet van 11 april 2003

Historische achtergrond

De Centrale Commissie, die bij de wet van 20 december 1996 werd opgericht en die moet onderzoeken hoe concreet kan worden ingegaan op de niet-ingewilligde eisen van oud-strijders en oorlogsslachtoffers in functie van de budgettaire mogelijkheden, werd in 2000 opnieuw aan het werk gezet.

De werkzaamheden van en de discussies binnen deze Commissie hebben geleid tot een reeks maatregelen betreffende voormelde renten en tot innoverende en specifieke maatregelen ten gunste van de joodse gemeenschap en de zigeunergemeenschap die te lijden hebben gehad onder de rassensvervolging van de bezetter tijdens de Tweede Wereldoorlog.

De wet van 11 april 2003 willigt aldus enkele eisen in.

Deze maatregelen zijn, zo blijkt uit de voorbereiding ervan, het resultaat van delicate onderhandelingen - al worden zij als onvoldoende beschouwd en door sommigen zelfs betwist. De wetgever heeft in deze bijzonder gevoelige materie, zestig jaar na het einde van de Tweede Wereldoorlog, blijk willen geven van zijn erkentelijkheid ten aanzien van de oorlogsslachtoffers die toen de Belgische nationaliteit niet hadden maar ze ondertussen hebben bekomen. De wetgever heeft ook in deze bijzonder gevoelige materie een nieuwe wanverhouding ten opzichte van de reeds erkende categorieën van oorlogsslachtoffers willen voorkomen.

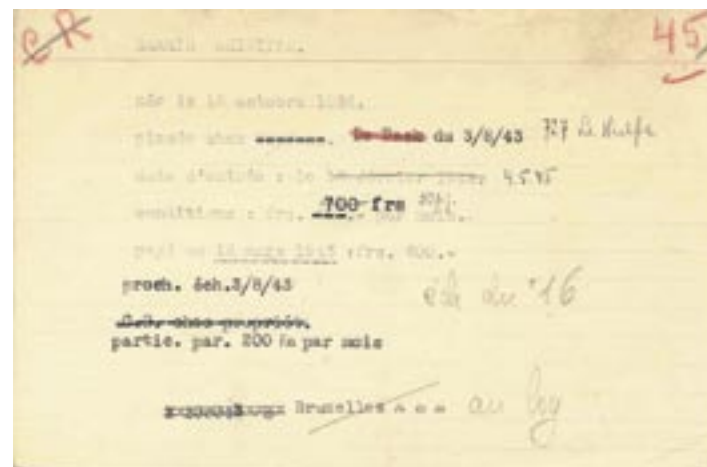
De grondslagen van de wet van 11 april 2003

De wet (meer specifiek Art. 15 e.v.) voorziet in de toekenning van een persoonlijke lijfrente:

1. Aan de volle wezen van personen die om raciale redenen uit België werden weggevoerd en tijdens de deportatie zijn overleden. Deze wezen konden doorgaans niet dezelfde voordelen bekomen als de wezen van politieke gevangenen omdat noch zijzelf noch hun ouders de bij de gecoördineerde wetten op de vergoedingspensioenen vereiste nationaliteitsvoorwaarden vervulden.

De wet biedt aldus een concrete oplossing voor de situatie van de wezen van sommige buitenlanders of staatlozen. Zij verdienden die bijzondere aandacht omdat ze reeds vóór het rampzalige conflict zo goed als geïntegreerd waren in de nationale samenleving en voortaan de Belgische nationaliteit bezitten.

2. Aan de personen die, ingevolge de rassensvervolging door de bezetter, ondergedoken moesten leven om aan deportatie te ontsnappen. Ze leefden immers voortdurend in angst voor razzia's en mogelijke deportatie, en kenden bovendien ook lichamelijk en psychisch zware levensomstandigheden zoals vrees voor verklikking, isolement, gezinsscheiding, moeilijkheden zich te bevoorraden, ...

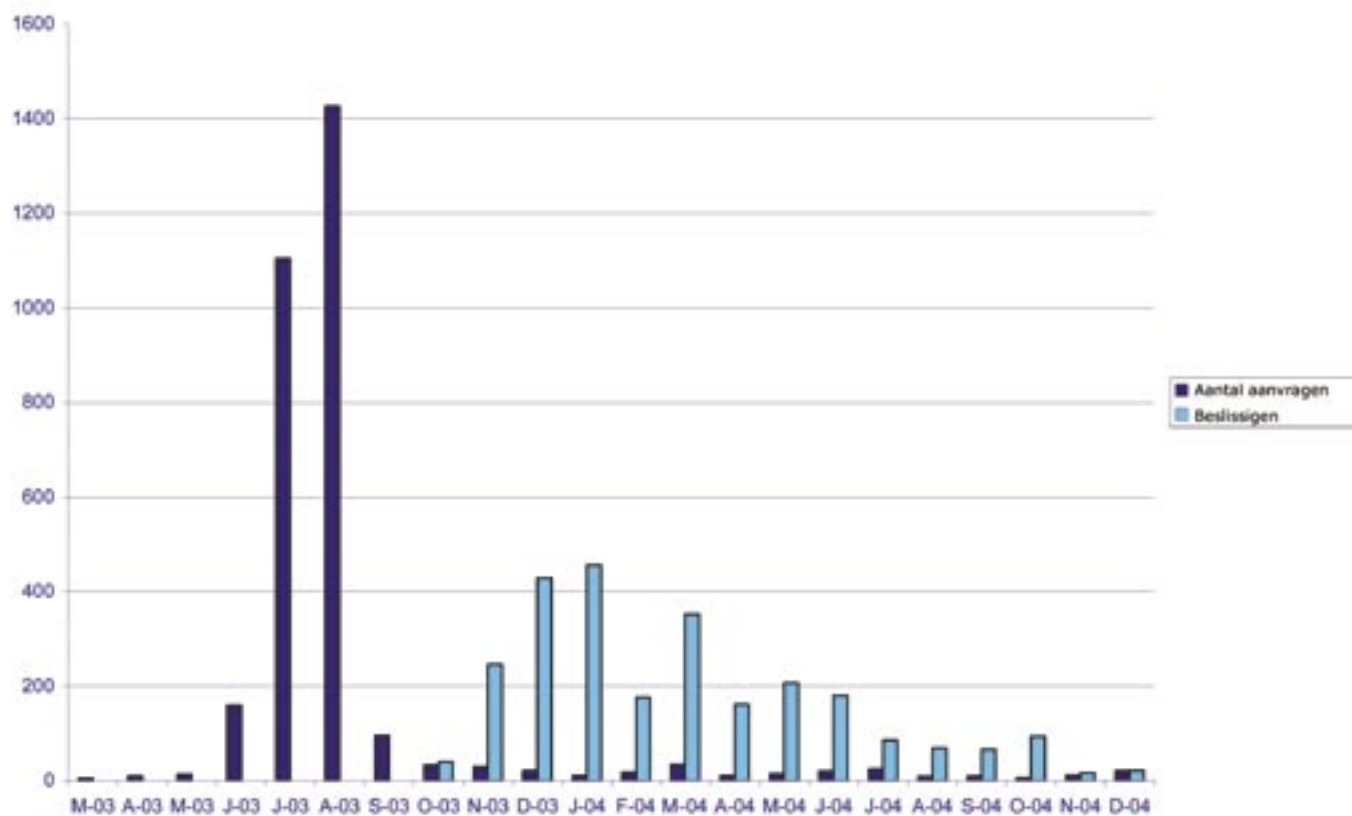

Fiche van het "joodsch verdedigingcomiteit" - SVG-DOS-nr 0045

Het bedrag van de rente lijkt eerder symbolisch, zoals het bedrag van alle oorlogsrenten trouwens, maar de gerechtigden op de rente kunnen - als niet onbelangrijk voordeel - de terugbetaling van het remgeld bekomen door tussenkomst van het Instituut voor Veteranen-Nationaal Instituut voor Oorlogsinvaliden, Oud-strijders en Oorlogsslachtoffers.

Uitvoering van de wet

Meer dan 3 000 renteaanvragen werden ingediend sedert de inwerkingtreding van de wet (de meesten tussen juni en augustus 2003) en de dienst ontvangt er nog elke dag omdat er geen einddatum werd voorzien voor het indienen van de aanvragen.

Modernisering van de werkprocedures

In juni 2003 werd de BPR (Business Process Reengineering) van de Dienst voor de Oorlogsslachtoffers, zijnde een grondig onderzoek van zijn interne werking, voltooid. Zijn taken, processen en resultaten werden grondig bestudeerd teneinde ze te optimaliseren. Daarbij werd ook beslist om de informatica-applicatie "VICTORY"⁵ te gebruiken bij de behandeling van de nieuwe renten. Van deze gelegenheid werd ook gebruik gemaakt om de databank met de namen van ongeveer 65 000 door de bezetter als joden geregistreerde personen, in "VICTORY" op te nemen. Deze operatie heeft een aanzienlijke tijdwinst opgeleverd bij het verwerken van de nieuwe renteaanvragen.

Een proces voor geautomatiseerde verwerking van de aanvragen om nieuwe renten werd uitgewerkt op basis van het onderzoek van de verschillende fasen van de nieuwe procedure. Deze "workflow" werd in november 2003 in "VICTORY" geïntegreerd.

De wet van 11 april 2003 heeft de dienst er dus toe aangezet de applicatie "VICTORY" niet meer louter als databank te zien, maar ook als voornaamste werkinstrument voor het beheer en de behandeling van de aanvragen.

Een nieuwe stap werd gezet in het informatiseringsproces: men kan voortaan de evolutie van een dossier volgen vanaf het invoeren van de aanvraag tot de eindfase van de uitbetaling. Gelet op het omvangrijke aantal aanvragen, zowel uit binnen- als buitenland, was het zeer belangrijk te kunnen beschikken over een snel en betrouwbaar systeem. Dankzij deze "workflow" werden de aanvragen snel en structureel behandeld, aangezien er gelijktijdig verschillende personen, na een korte vorming, aan konden werken.

Zoals blijkt uit de statistieken zijn enkel die dossiers nog hangende waarin de verzoeker noodzakelijke inlichtingen niet verstrekke.

2.2.4 De dienst pensioenen

In 2004 behandelde de dienst pensioenen, zoals steeds, de aanvragen om invaliditeitspensioenen ingediend op basis van de wet van 15 maart 1954 betreffende de herstelpensioenen voor de burgerlijke slachtoffers van de oorlog 1940-1945 en hun rechthebbenden, zoals gewijzigd bij latere wetten.

Fiche van Het Rode Kruis - SVG DOS-Archieven van Het Rode Kruis

Op te merken valt dat het nog steeds de verzoeker is die moet aantonen dat de huidige invaliditeit te wijten is aan het oorlogsgebeuren: een rechtstreeks oorzakelijk verband tussen de huidige letsels en erkende oorlogsfeiten moet daadwerkelijk gelegd kunnen worden.

De invaliditeit (ziekte, verwondingen, allerlei aandoeningen) kan veroorzaakt zijn dóór of naar aanleiding van, volgende oorlogsfeiten:

1. een toevallige gebeurtenis (bijvoorbeeld: een bombardement, ontploffing, gewerschot, granaatscherf),
2. de deportatie voor de verplichte tewerkstelling in Duitsland,
3. de werkweigering in het kader van de verplichte tewerkstelling,
4. het aanmelden, of de poging daartoe, bij een rekruteringscentrum van het Belgisch leger (R.C.B.L.) in Frankrijk,
5. de verplichte inlijving in het Duitse leger
6. het onderduiken van joodse kinderen om te ontsnappen aan de nazi-vervolgingen.

Opmerking: de bedragen van de jaarlijkse pensioenen (vooraf en per kwartaal uitbetaald) verschillen naargelang de categorie waartoe de invalide behoort:

De "toevallige" slachtoffers, de verplicht ingelijfd in het Duitse leger en de ondergedoken joodse kinderen genieten van het pensioen tegen het basisbedrag. De werkweigeraars, de weggevoerden en de R.C.B.L.-ers genieten van een verhoogd pensioen.

⁵ Zie punt 6.1.1, over het Victory-project.

Soorten aanvragen

In 2004 werden weinig aanvragen op grond van voormelde punten 1 tot 5 ingediend. Zestig jaar na het einde van de oorlog is het eerder uitzonderlijk dat een slachtoffer voor de eerste keer een aanvraag indient.

Aanvragen in het kader van voormeld punt 6 (ondergedoken joodse kinderen) daarentegen, werden sedert 1995 veelvuldig ingediend.

Voorgeschiedenis

Tussen 1991 en 1995, 50 jaar na de oorlog, werden in de Verenigde Staten en in Europa talrijke verenigingen van ondergedoken kinderen opgericht. Deze generatie jonge slachtoffers is dus 40 tot 50 jaar op de achtergrond gebleven om verschillende redenen: eerbied voor de directe slachtoffers van de kampen, het ontkennen van hun moeilijkheden door de samenleving en soms door hun eigen gemeenschap. De eerste belangrijke wetenschappelijke artikelen ter zake werden na 1969 voornamelijk in de Verenigde Staten gepubliceerd. Dit verklaart de late medische erkenning van het feit dat het ondergedoken leven tijdens de oorlog, vaak onder schuilnamen en bovendien gescheiden van hun ouders, kon leiden tot een syndroom van angstdepressie en tot psychologische en psychiatrische problemen op volwassen leeftijd.

Zoals voor alle andere aandoeningen veroorzaakt door de oorlog, moet de verzoeker aantonen dat het syndroom van angstdepressie te wijten is aan het feit dat hij ondergedoken heeft geleefd (Art. 1, § 6 van de wet van 15 maart 1954).

Iedere invalide die van een invaliditeitspensioen geniet kan overigens steeds een *herzieningsaanvraag wegens verergering* indienen van de ziekte en/of gebrekkigheden die reeds voor het pensioen in aanmerking werden genomen. De herzieningsaanvragen wegens verergering voor alle hierboven vermelde categorieën blijven vrij talrijk. Aangezien de wet uitdrukkelijk bepaalt dat de reeds erkende invaliditeitsgraad onmogelijk kan verminderd of afgeschaft worden, blijft de aanvankelijk erkende invaliditeitsgraad dus verworven, ook wanneer de gezondheidstoestand zou verbeteren en de betrokkene zelfs zou genezen.

Ten slotte moet gewezen worden op het nog steeds hoge aantal aanvragen om een reversiepensioen dat de langstlevende echtgeno(o)t(e) wordt toegekend.

Het reversiepensioen wordt toegekend zonder dat het oorzakelijk verband tussen de vergoede invaliditeit en het overlijden hoeft bewezen te worden. Natuurlijk moeten de wettelijke voorwaarden vervuld zijn (het huwelijk moet minimum 10 jaar geduurd hebben, de invalide moet tijdens de periode van één jaar voor zijn overlijden een pensioen hebben ontvangen voor een invaliditeitsgraad van ten minste 10 %, ...).

Het bedrag van het reversiepensioen beloopt 44,49 % van het invaliditeitspensioen en is ook afhankelijk van de categorie waartoe het slachtoffer behoort.

Procedure

De meeste herzieningsaanvragen wegens verergering en aanvragen om reversiepensioenen worden behandeld bij ministeriële beslissing, terwijl de eerste aanvragen om een invaliditeitspensioen worden behandeld door administratieve rechtscolleges, namelijk de burgerlijke invaliditeitscommissies en de hogere beroepscommissies.

Medische verzorging

De dienst medische zorgen betaalt aan de slachtoffers van de Tweede Wereldoorlog en aan de burgerlijke slachtoffers van Kongo wier pensioensaanvraag nog wordt onderzocht de medische en farmaceutische kosten terug voor de aandoeningen of letsels waarvoor een invaliditeitsaanvraag werd ingediend.

- Van zodra het slachtoffer door de Gerechtelijk-geneeskundige Dienst werd onderzocht en een invaliditeitsgraad van 10% werd vastgesteld, levert de Dienst voor de Oorlogsslachtoffers hem een *voorlopig* medisch boekje af (geel boekje) waarmee hij de terugbetaling van de geneesmiddelen, de erelonen van artsen en kinesitherapeuten en de hospitalisatiekosten kan bekomen, voor de invaliditeit waarvoor een invaliditeitspercentage werd toegekend.
- Wanneer de beslissing betreffende het pensioen definitief is geworden, neemt het Instituut voor Veteranen-Nationaal Instituut voor Oorlogsinvaliden, Oud-strijders en Oorlogsslachtoffers de taak over. De invalide ontvangt dan een *definitief boekje* (roze boekje), waarmee hij de terugbetaling van al zijn medische kosten kan bekomen, zelfs kosten voor aandoeningen die niet aan een oorlogsfeit kunnen worden toegeschreven.

Jaar 2004		
Aantal gerechtigden	Aantal facturen	Bedragen
80	200	14 000 €

2.2.5 De dienst archief- en documentatiedienst

Om het collectief geheugen over de Tweede Wereldoorlog te vrijwaren, heeft de dienst archieven en documentatie drie hoofdpodochten:

- het beheren en bewaren van de bronnen in verband met de gebeurtenissen van de Tweede Wereldoorlog;
- het bezorgen van historische stukken aan de administraties bevoegd inzake oorlogsslachtoffers;
- de archieven op een doeltreffende manier ontsluiten voor het publiek.

1. Beheren en bewaren

De Dienst voor de Oorlogsslachtoffers beheert alles samen niet minder dan 13 kilometer archieven.

In het bijzonder beheert de dienst archieven en documentatie, als erfgenaam van de diensten “opzoeken en identificatie” en “opdrachten in het buitenland” van het Belgisch Commissariaat voor Repatriëring, 3 kilometer archief. Dit archieffonds kan als volgt gecategoriseerd worden:

- de dossiers op naam, van Belgen en buitenlanders die in België woonden, en betrokken raakten bij de gebeurtenissen van de Tweede Wereldoorlog
- de “algemene” documentatie met betrekking tot onder meer de verplichte en vrijwillige tewerkstelling, de tewerkstellingsbureaus, de concentratiekampen in Duitsland en in de bezette gebieden, de Belgische gevangenen, het verzet, de vervolging van de joden in België, het Duits militair bestuur, de repatriëring, de zoektocht naar verdwenen personen en de naoorlogse processen

Om opzoeken te vergemakkelijken en om de schadelijke manipulatie van documenten te voorkomen, worden sommige archieffondsen:

- geperfectioneerd wat hun zoekinstrument betreft (uniformering en informatisering van bijvoorbeeld de materiegebonden bestanden en de alfabetisch geklasseerde bestanden van de zogenaamde “DDO”-dossiers (dienst Documentatie en Opzoeken)).
- gedigitaliseerd (de “Drancy”-fiches en het fotomateriaal)
- verpakt in speciaal daartoe bestemd bewaringsmateriaal om de documenten te beschermen tegen schadelijke invloeden van buitenaf, maar ook tegen haar eigen zure stoffen (de “Drancy”-fiches en het fotomateriaal)

2. Bezorgen van historische stukken aan de administraties

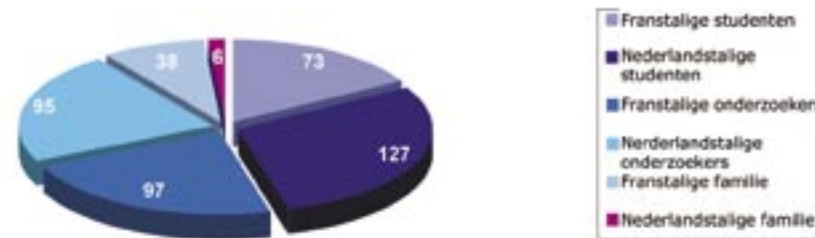
De dienst gaat in op de vragen van de andere afdelingen van de Dienst voor de Oorlogsslachtoffers (bijvoorbeeld: de dienst statuten van nationale erkentelijkheid, de dienst invaliditeitspensioenen) of van een andere administratie (zoals de Administratie der Pensioenen) of officiële instelling (Duitse verzekeringsinstellingen zoals Bahnversicherunganstalt, Bezirksleitung Wuppertal), meestal in het kader van een schadeloosstellingsprogramma.

3. Openstelling naar het publiek

- 3.1. Op basis van de haar toevertrouwde documenten beantwoordt de dienst archieven en documentatie *vragen* van slachtoffers of hun familieleden. De dienst levert *officiële akten* af, zoals de attesten inzake “raciale deportatie”, “ondergedoken kinderen”, “rassenvervolging” en “Möbelaktion” (over personen wier bezittingen tijdens de oorlog werden afgenomen).
- 3.2. In het kader van *wetenschappelijk onderzoek* vragen de onderzoekers de archieven te mogen raadplegen voor het schrijven van een proefschrift, thesis, monografie of artikel over de Tweede Wereldoorlog. Dit onderzoek dient onder het toezicht te staan van de wetenschappelijke instelling waarvoor de onderzoeker werkzaam is. De wet betreffende de bescherming van de persoonlijke levenssfeer is van toepassing. Behalve met toelating van de betrokkene of zijn afstammelingen, dienen de onderzoekers de informatie uit de persoonlijke dossiers anoniem te houden.
- 3.3. In 2004 heeft de dienst archieven en documentatie 436 bezoekers ontvangen, voornamelijk studenten en onderzoekers (en enkele personen op zoek naar informatie over familieleden)⁶. Studenten van de 2de kandidatuur geschiedenis van de Universiteit van Gent hebben de statutendossiers geraadpleegd in het kader van een seminarie over de sluikpers in Vlaanderen. In vergelijking met 2002 (208 bezoekers) is het aantal bezoekers meer dan verdubbeld.

⁶ Zie grafiek 1.

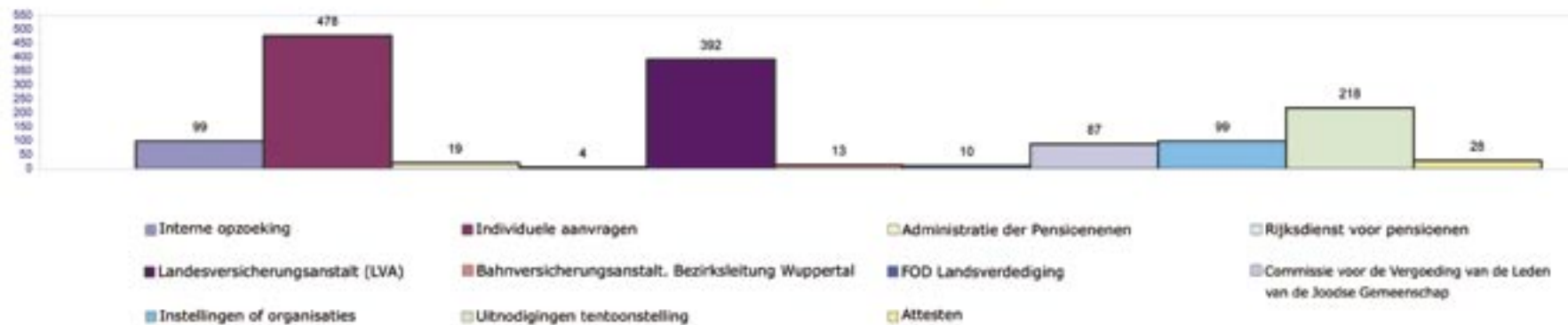
Grafiek 1 : Archief- en documentatiedienst. Indeling van de lezers volgens het onderwerp van hun onderzoek en hun taalrol tijdens het jaar 2004.

3.4 Bijna 1 500 brieven werden opgesteld⁷. Twee derde daarvan was in antwoord op vragen van externe gebruikers, particulieren, of *Landesversicherungsanstalten* (Duitse gewestelijke bureaus voor invaliditeits- en ouderdomsverzekering).

In vergelijking met 2002 (827 brieven) is de hoeveelheid uitgaande post bijna verdubbeld.

Grafiek 2 : Archief- en Documentatiedienst. Indeling van de uitgaande post in 2004.

⁷ Zie grafiek 2.

2.2.6 De dienst ordonnanciering

1. De dienst ordonnanciering voert de beslissingen uit en zorgt voor de uitbetalingsopdracht in de goedgekeurde dossiers, aangevraagd door de burgerlijke slachtoffers van de oorlog of door hun rechthebbenden.

De Dienst voor de Oorlogsslachtoffers berekent het bedrag van de pensioenen en renten en legt de datum vast waarop ze ingaan, maar staat niet in voor de uitbetaling ervan. Hij geeft een betaalopdracht aan de Administratie van de Thesaurie (FOD Financiën), meer bepaald de Centrale Dienst der Vaste Uitgaven - sector Oorlogspensioenen.

De pensioenen en renten, toegekend aan de gerechtigden en/of rechthebbenden, worden vooraf en per kwartaal uitbetaald, met uitzondering van de lage renten die jaarlijks worden uitbetaald (op 1 juli).

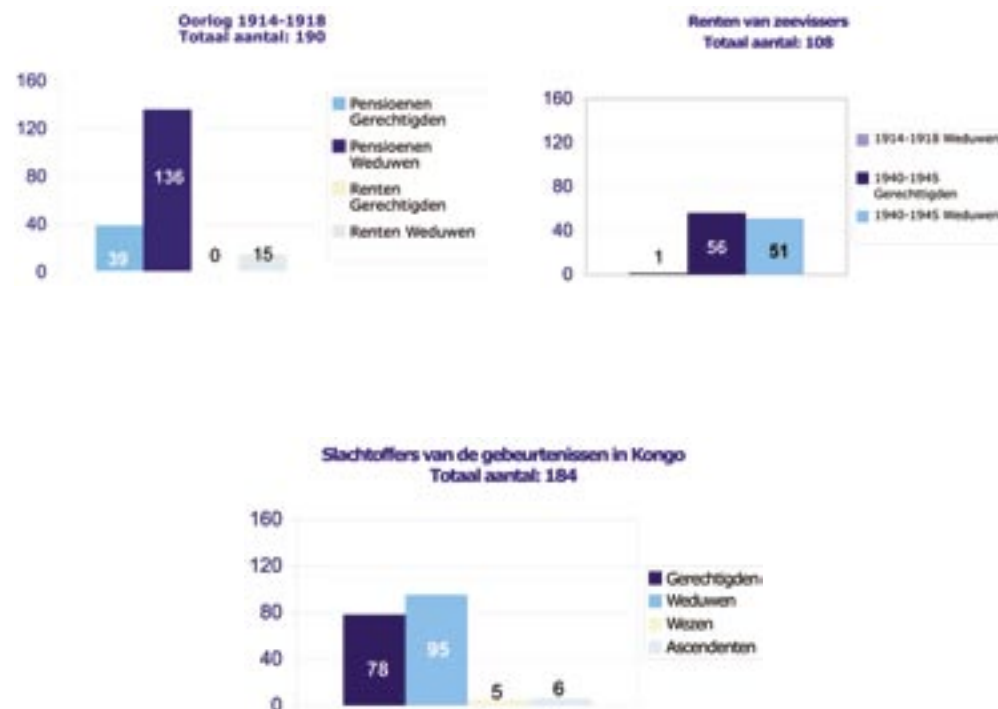
De uitbetaling gebeurt in België normaal gezien door middel van een circulaire cheque, betaalbaar door de Post. Op vraag van de gerechtigden kan de uitbetaling ook gebeuren door middel van een overschrijving op een persoonlijke rekening van de gerechtigde bij een financiële instelling.

Cijfers: in 2004 heeft de dienst ordonnanciering aan de Thesaurie van de FOD Financiën opdracht gegeven voor de uitbetaling van:

- 1 773 Franstalige dossiers
- 714 Nederlandstalige dossiers
- 41 Duitstalige dossiers

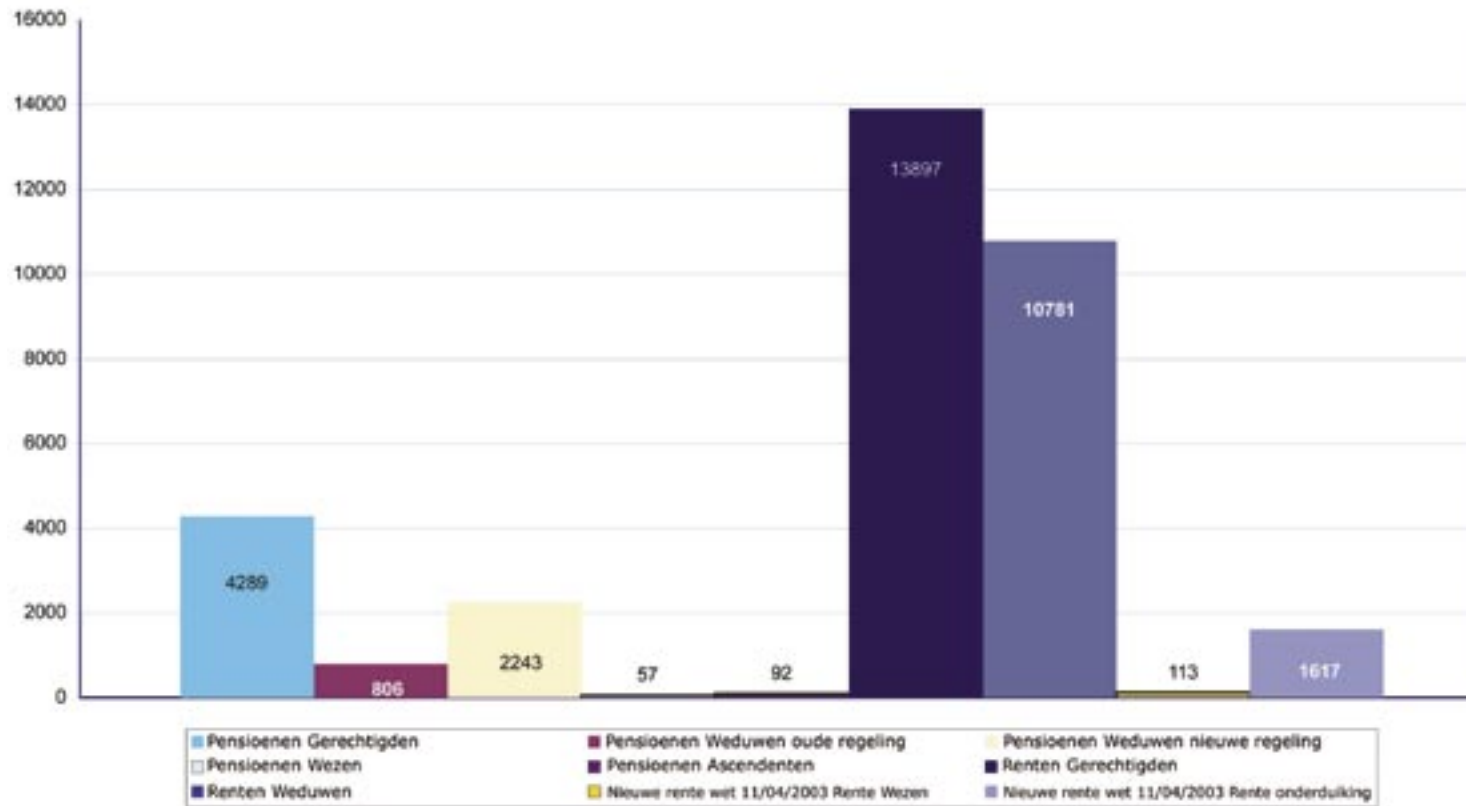
In totaal werden dus 2 528 dossiers behandeld. Het gaat om nieuwe aanvragen, of aanvragen tot herziening of wegens een verergering.

Het totaal aantal pensioenen en renten dat door de Thesaurie aan de gerechtigden in leven werd uitbetaald voor rekening van de Dienst voor de Oorlogsslachtoffers bedroeg eind 2004, 35 277 en kan als volgt worden ingedeeld⁸ :

⁸Statistieken medegegeeld door de Nationale Kas voor oorlogspensioenen - december 2004

Oorlog 1940-1945
Totaal aantal : 33895

Negenhonderd aanvullende vergoedingen werden toegekend aan de invalide slachtoffers die verplicht ingelijfd werden in de Wehrmacht, en hun rechthebbenden.

Reken daarbij nog 58 gerechtigden op de kinderbijslag die uitbetaald werden door de Rijksdienst voor Kinderbijslag voor Werknemers, aan de kinderen van invaliden met een invaliditeitspercentage van meer dan 80 % en aan de wezen van burgerlijke oorlogsslachtoffers.

Uitvoering van de wet van 11 april 2003

De wet van 11 april 2003 voerde nieuwe maatregelen in ten gunste van de oorlogsslachtoffers. De wetgever voorziet bij artikel 2, 3 en 15 in *forfaitaire jaarlijkse verhogingen* van bepaalde rentebedragen.

In uitvoering van deze wet heeft de dienst ordonnanciering de opdracht gegeven aan de Thesaurie van de FOD Financiën het bedrag van deze renten automatisch te verhogen vanaf 1 januari 2004. De dienst volgde deze automatische verhoging op.

Deze verhoging van het rentebedrag gold in 2004 voor ongeveer 11 300 gerechtigden op een rente van weggevoerde-werkweigeraar, en voor 1 730 gerechtigden op een rente in toepassing van de wet van 11 april 2003.

2. De dienst zorgt ook voor de verzending van verschillende bewijsstukken bij de toekenning van de pensioenen, de renten en de vergoedingen naar het Rekenhof teneinde het visum en de definitieve inschrijving in het door het Rekenhof bijgehouden Grootboek van Pensioen te bekomen.

Cijfers: in 2004 heeft de dienst ordonnanciering volgende dossiers aan het Rekenhof bezorgd:

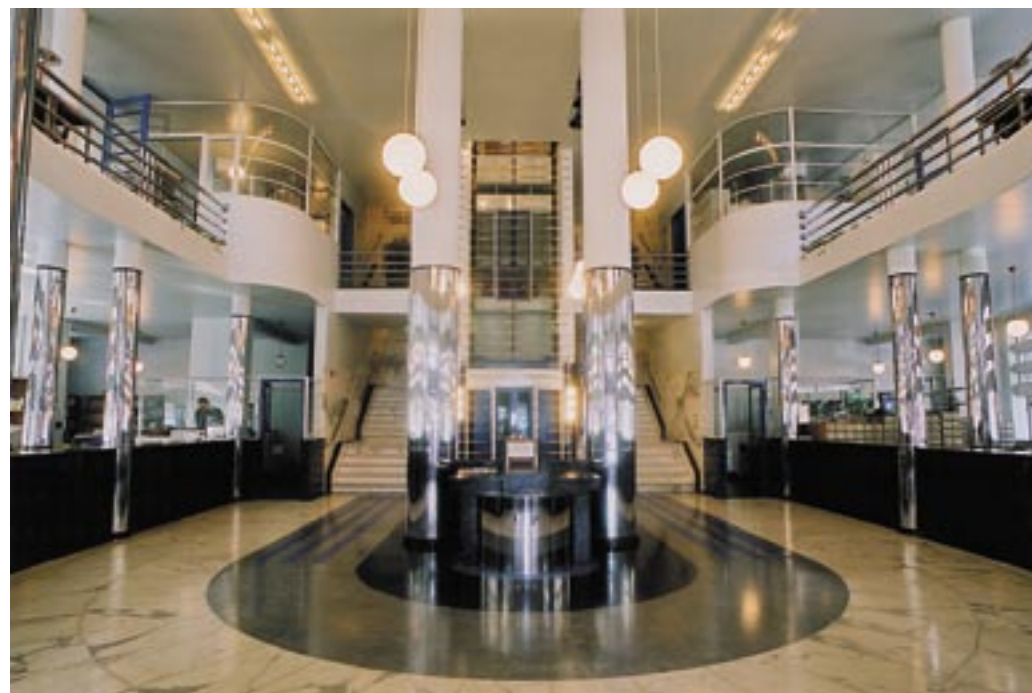
- 1 790 Franstalige dossiers
- 1 143 Nederlandstalige dossiers
- 18 Duitstalige dossiers

3. De dienst ordonnanciering maakt, op aanvraag van de betrokkenen, eveneens de invaliditeitsattesten op met het oog op de toekenning van sommige belastingverminderingen en -vrijstellingen.

Cijfers: in 2004 werden meer dan 400 attesten aan de betrokkenen doorgestuurd.

4. De dienst is bevoegd voor de aflevering, op aanvraag van de betrokkenen, van de parkeerkaarten zonder tijdslimiet aan burgerlijke oorlogsslachtoffers met een minimum invaliditeitspercentage van 50%, en van de 75%-verminderingkaarten voor NMBS, De Lijn en TEC.

Cijfers: In 2004 werden 250 kaarten afgeleverd.

Ontvangstruimte - Foto Regie der Gebouwen

3. HET BUDGET

Bijzonderheden

Alhoewel het werkingsbudget van de Dienst voor de Oorlogsslachtoffers integraal deel uitmaakt van het budget van de FOD Sociale Zekerheid, is het toezicht inzake oorlogsslachtoffers sedert 1995 toegewezen aan André Flahaut, Minister van Landsverdediging.

Andere bijzonderheid: de oorlogspensioenen, -renten en -vergoedingen zijn niet ingeschreven op het budget van de FOD Sociale Zekerheid maar op het budget van Pensioenen (Budget 21).

Om zijn opdrachten te vervullen, beschikte de Dienst voor de Oorlogsslachtoffers in 2004 over een globaal jaarlijks budget van 113 miljoen euro, dat in grote lijnen als volgt werd ingedeeld:

1. De uitbetaling van de pensioenen, renten en vergoedingen aan de burgerlijke oorlogsslachtoffers en hun rechthebbenden, is ingeschreven op het federaal budget van Pensioenen - organieke afdeling 54.

Dit budget is voornamelijk afhankelijk van de volgende indicatoren:

- de mortaliteit (hoge leeftijd van de gerechtigden)
- het indexcijfer der consumptieprijzen
- de nieuwe projecten beslist voor het betrokken begrotingsjaar (bijvoorbeeld de verhoging van pensioenen en/of renten ingevolge een nieuwe wetgeving, het invoeren van nieuwe categorieën van gerechtigden, ...)

	Aangepast budget 2004	Realisaties 2004	Oorspronkelijk budget 2005
Uitbetaling van pensioenen en renten aan de burgerlijke oorlogsslachtoffers 14-18 en aan hun rechthebbenden	1 033 000,00	1 011 803,08	880 000,00
Uitbetaling van pensioenen en renten aan de burgerlijke oorlogsslachtoffers 40-45 en aan hun rechthebbenden	4 444 000,00	42 265 359,31 + 600 000,00 achterstallen voorgaande jaren	43 136 000,00
Uitbetaling van pensioenen aan de slachtoffers van de gebeurtenissen op het grondgebied van Kongo, Rwanda en Burundi	1 357 000,00	1 350 183,29	1 343 000,00
Uitbetaling van renten van zeevissers 14-18 en 40-45	33 000,00	25 422,20	31 000,00
Uitbetaling van vergoedingen aan de verplicht ingelijfd en bij het Duitse leger en aan hun rechthebbenden	1 028 000,00	871 547,41	966 000,00
Uitbetaling van kinderbijslag aan wezen van burgerlijke oorlogsslachtoffers en aan de kinderen van invaliden boven de 80%	177 000,00	172 000,00	174 000,00

2. De volgende kredietposten zijn ingeschreven op het federaal budget van de FOD Sociale Zekerheid - organieke afdeling 59:

- de werking van onze dienst
- de werking van de Hoge Raad voor Oorlogsinvaliden
- de toelagen toegekend aan het Veteraneninstituut-Nationaal Instituut voor Oorlogsinvaliden, Oud-strijders en Oorlogsslachtoffers en aan de diverse vaderlandslievende verenigingen
- de terugbetaling van de medische kosten aan de invaliden, tijdens de procedure voor de toekenning van hun pensioen

	Aangepast budget 2004	Realisaties 2004	Oorspronkelijk budget 2005
Werkingskosten van de dienst	36 000,00	34 000,00	31 000,00
Patrimoniale uitgaven betreffende de dienst	32 000,00	19 000,00	32 000,00
Toelagen voor de vaderlandslievende verenigingen	16 000,00	16 000,00	16 000,00
Werkingskosten van de Hoge Raad voor Oorlogsinvaliden, adviesorgaan	10 000,00	10 000,00	10 000,00
Terugbetaling van medische kosten	17 000,00	14 000,00	18 000,00
Toelage voor het Veteraneninstituut-Nationaal Instituut voor Oorlogsinvaliden, Oud-strijders en Oorlogsslachtoffers	65 950 000,00	65 727 019,00	62 543 000,00

Prestatiebegroting

Om het budget als een doeltreffend plannings- en beheersinstrument te kunnen gebruiken in het kader van de strategische en operationele doelstellingen die voor iedere dienst vastgelegd zijn in het globaal managementplan, voerde de FOD Sociale Zekerheid in 2004 het principe van de prestatiebegroting in.

Het budget 2004 van de Dienst voor de Oorlogsslachtoffers werd in die zin opgemaakt.

Bij het opstellen van de budgettaire fiches werd rekening gehouden met de weerslag van de kosten op de operationele doelstellingen van de dienst en op de uit te voeren projecten. Op die manier wordt het budget van de dienst een plannings- en beleidsondersteunend instrument.

4. HET PERSONEEL

De personeelsbestand is stabiel gebleven in 2004. Niemand nam ontslag en 1 personeelslid van niveau C werd in dienst genomen.

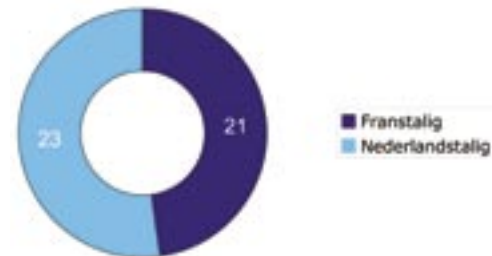
Voor 2005 voorziet het personeelsplan 1 vertrek (niveau D) zonder vervanging.

Tijdens het jaar 2004 bedroeg de personeelsbezetting 45 personeelsleden. Deze 45 betrekkingen stemmen overeen met 38 voltijdse equivalenten.

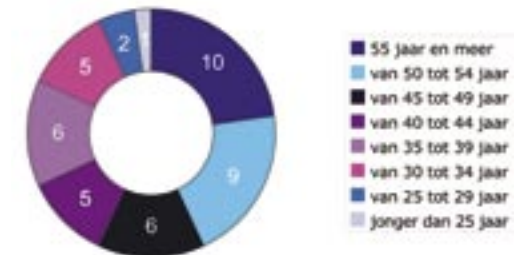

Personeelsleden van de DOS - Foto SVG - DOS

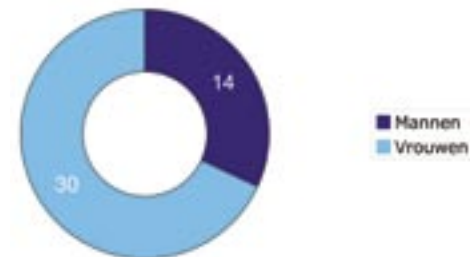
Indeling volgens taalrol

Indeling volgens leeftijd

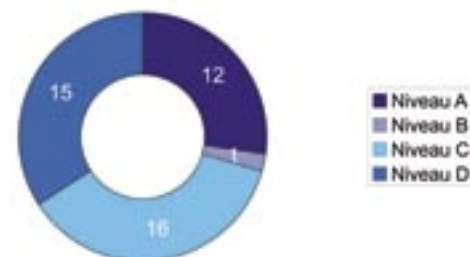
Indeling volgens geslacht

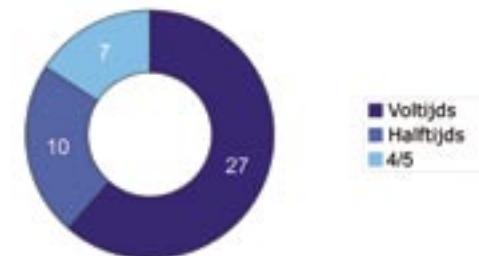
Indeling volgens statuut

Indeling volgens niveau

Indeling volgens werktijdregeling

Opleiding

In 2004 werden in totaal 78 dagen opleiding gevolgd.

Een personeelslid van de Dienst voor de Oorlogsslachtoffers heeft in 2004 gemiddeld 1,8 dagen opleiding gevolgd.

Meer dan de helft van de opleidingen hadden betrekking op talen en informatica.

Ontwikkelcirkels

Dit nieuw evaluatiesysteem werd in 2004 bij de overheidsdiensten ingevoerd.

De Federale Overheidsdienst Sociale Zekerheid heeft ervoor gekozen, in het kader van deze cirkels, in 2004 een “evaluatieoefening” te doen zonder dat daaraan juridische gevolgen verbonden werden.

De oefening gebeurde niettemin met dezelfde ernst als een normale evaluatie en positieve resultaten konden reeds worden vastgesteld.

Iedere evaluator heeft in de loop van 2004 een passende opleiding gekregen.

De Dienst voor de Oorlogsslachtoffers heeft ervoor gezorgd dat de filosofie van de ontwikkelcirkels in acht wordt genomen: namelijk iedere medewerker wordt de mogelijkheid gegeven om zichzelf te ontwikkelen.

De persoonlijke ontwikkelingsplannen (P.O.P.'s) zijn op dit gebied instrumenten waardoor niet alleen de bekwaamheden van de medewerkers kunnen ontwikkeld worden, maar ook de werking van de organisatie in haar geheel kan worden verbeterd.

De P.O.P.'s werden dus eind 2004 opgemaakt, met concrete ontwikkelingsacties die meestal gericht zijn op passende opleidingen om zich de nodige technische en relationele bekwaamheden eigen te maken.

Management Plan 2004

De Dienst voor de Oorlogsslachtoffers heeft in 2004 zijn eerste Management Plan opgemaakt, dat deel uitmaakt van het geïntegreerd management- en operationeel plan van het Directiecomité van de Federale Overheidsdienst Sociale Zekerheid.

Hij heeft dus zijn operationele doelstellingen moeten inpassen in de strategische doelstellingen die voor de FOD bepaald werden, met name:

- De houdbaarheid van de sociale zekerheid is gevrijwaard zodat afdoende sociale bescherming geboden blijft.
- Iedereen geniet correct van zijn sociale rechten.
- Iedereen is overtuigd van de noodzaak om correct bij te dragen tot de sociale zekerheid.
- De sociale zekerheid wordt erkend als een billijk en doeltreffend systeem.
- De actoren op het gebied van de sociale zekerheid zien ons als bevoorrechte gesprekspartner.
- De FOD is professioneel in zijn dienstverlening, organisatie en werking.

In onderstaande tabel wordt het resultaat van deze integratie voorgesteld:

Strategische doelstelling			
1. De houdbaarheid van de sociale zekerheid is gevrijwaard zodat afdoende sociale bescherming geboden blijft			
Operationele doelstelling	Kerntaken en projecten	Performantie-indicator	
De overheden worden snel en adequaat ondersteund in hun besluitvorming	Tijdig en correct de nodige antwoorden verstrekken	Aantal antwoorden buiten termijn ten opzichte van het totaal	
		Aantal teruggezonden te herwerken antwoorden op het totaal	
Strategische doelstelling			
2. Iedereen geniet correct van zijn sociale rechten			
Operationele doelstelling	Kerntaken en projecten	Performantie-indicator	
De burgerlijke oorlogsslachtoffers krijgen tijdig en correct hun rechten en voordelen	Toekennen of herzien van rechten of voordelen	Aantal behandelde aanvragen ten opzichte van het totaal	
		Mate van tevredenheid van de doelgroepen	
	Beantwoorden van vragen om informatie van het publiek of de oorlogsslachtoffers	Aantal antwoorden binnen de 15 dagen ten opzichte van het totaal	
		Betalen van subsidies aan het Nationaal Instituut voor Oorlogsslachtoffers en andere verenigingen	Aantal betalingen binnen termijn ten opzichte van het totaal
			Aantal fouten ten opzichte van het totaal aantal betalingen
Archiveren en toegankelijk maken van de beschikbare informatie	Aantal in het nieuwe systeem gearchiveerde stukken ten opzichte van het totaal		
Projecten			
Het collectief geheugen met betrekking tot gebeurtenissen verbonden aan W.O.II wordt gevrijwaard	Geïntegreerde wetgeving en regelgeving	Model van geïntegreerde documentatie en plan van aanpak klaar tegen het einde van 2004	
	Modernisering operationele gegevensbank	Informatie met betrekking tot pensioenen en rentes, gevangenisdossiers Sint-Gillis en 4 op de 10 statuten geëncodeerd	
		Gedeelte manuele opzoekingsfiches geautomatiseerd	

Opmaken en toepassen van een “Balanced ScoreCard”

Ontvangstruimte - Foto Regie der Gebouwen

De methode van de operationele- en managementplannen veronderstelt dat er een instrument bestaat om te kunnen nagaan of het plan wordt uitgevoerd zoals voorzien. Dit is een belangrijk aspect om de verantwoordelijkheid als manager te kunnen opnemen en om rekenschap te kunnen geven aan de overheid.

Door een controle van het beheerssysteem wordt de directie ingelicht over het goede verloop van de uitvoering van de strategische taken en projecten. Eén van de daartoe meest gebruikte instrumenten is de “Balanced ScoreCard”.

De “Balanced ScoreCard” zal in 2005 bij de Dienst voor de Oorlogsslachtoffers worden ingevoerd. Zo zal kunnen worden voorzien in de belangrijkste informatiebehoefte. Bovendien zal men eensgezind kunnen uitmaken wat essentieel is voor het leiden van een dienst.

Deze “Balanced ScoreCard” zal niet alleen de dienst op koers kunnen houden tijdens het jaar, maar ze is ook een nuttige ondersteuning bij de opmaak van de prestatiebegroting. Wanneer de uitvoering van bepaalde projecten of strategische taken stroef verloopt tijdens het jaar, bij gebrek aan middelen bijvoorbeeld, zal dit immers in de “Balanced ScoreCard” tot uiting komen.

5. OPMERKELIJKE GEBEURTENISSEN IN 2004

5.1 De verhuizing

Tijdens de maand februari 2004 heeft de Dienst voor de Oorlogsslachtoffers opnieuw zijn intrek genomen in het gebouw aan de Luchtscheepvaartsquare, dat twee jaar werd verlaten. De personeelsleden van de dienst archieven en documentatie, die in 2002 niet waren verhuisd, hebben dus met genoeg hun collega's zien weerkeren.

Het was een periode van stress en koortsachtige bedrijvigheid, maar het resultaat maakte dit goed.

Het gebouw werd gerenoveerd en de bouwvallige lokalen waarin het personeel jarenlang had moeten werken behoren tot het verleden. Het gebouw heeft zijn oorspronkelijke pracht en praal hervonden en verenigt modern comfort en het prestige van Art Nouveau en Art Deco.

Ter gelegenheid van de verhuizing werd de dienst uitgerust met:

- een nieuwe, efficiëntere telefooncentrale: door het systeem van opeenvolgende verbindingen en doorschakeling kan iedereen zo goed mogelijk omgaan met de oproepen in het belang van de openbare dienst
- een nieuw prikkloksysteem

Voorgevel van het gebouw Luchtscheepvaartsquare - Foto Regie der Gebouwen

5.2 De inhuldiging

Het gebouw aan de Luchtscheepvaartsquare 31 werd in 1911 ontworpen door architect Pringiers, een leerling van Horta, als zetel van de levensverzekeringsmaatschappij "La Prévoyance sociale". De maatschappij, in volle ontwikkeling, kwam plaats te kort en de architecten Fernand en Maxime Brunfaut begonnen in 1930 met de renovatie.

Tijdens datzelfde jaar werden bovendien in de aangrenzende straten twee huurpanden gebouwd. In de aldus tot stand gekomen binnenruimte werd een toren van 8 verdiepingen opgetrokken, die als magazijn moest dienen.

In 1958 werd de Dienst voor de Oorlogsslachtoffers ondergebracht in dit gebouw, dat eerst door de Staat werd gehuurd en vervolgens in 1986 werd aangekocht.

In 1993 werd het gebouw gedeeltelijk beschermd (gevels, daken en delen van het interieur) bij een besluit van de Regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Tussen 1998 en 2000 zorgde de Regie der Gebouwen voor de renovatie van "de toren", waarin ongeveer 8 kilometer archief is ondergebracht.

Vanaf juni 2003 kwam het gebouw aan de Luchtscheepvaartsquare aan de beurt. Het gebouw, dat sinds 1932 geen veranderingen had ondergaan, verkeerde in een verregaande staat van verval. Bij de renovatiewerken, die in januari 2004 werden voltooid, werd ervoor gezorgd dat het gebouw in zijn oorspronkelijke vorm werd hersteld.

Inhuldiging - Foto CEGESOMA

Het gebouw werd op 7 september 2004 ingehuldigd in aanwezigheid van Ministers André Flahaut en Didier Reynders en door de vertegenwoordiger van Minister Marc Verwilghen.

Bij de inhuldiging konden de 150 aanwezigen het resultaat van de renovatie van het gebouw bewonderen. De Dienst voor de Oorlogsslachtoffers deelt voortaan het gebouw met het SOMA, het Studie- en Documentatiecentrum Oorlog en Hedendaagse Maatschappij, een federale wetenschappelijke instelling die ten dienste staat van studenten, leerkrachten, onderzoekers, het grote publiek en de media.

Het SOMA heeft zijn leeszaal ingericht op de tussenverdieping, die uitkijkt over de imposante inkomhal. Het bezet tevens de eerste en de tweede verdieping.

Vijfde verdieping van het gebouw aan de Luchtvaartsquare - Foto Regie der Gebouwen

De Dienst voor de Oorlogsslachtoffers bezet de derde, vierde en vijfde verdieping, waarvan de bureaus, dankzij een origineel architecturaal concept, verbazend modern en tevens zeer gezellig zijn.

5.3 De tentoonstelling

De inhuldiging van het gebouw was ook de gelegenheid om het zestigjarig bestaan van de Dienst voor de Oorlogsslachtoffers te vieren.

Het team archivariissen organiseerde de tentoonstelling “Van Belgisch Commissariaat voor Repatriëring tot Dienst voor de Oorlogsslachtoffers: 60 jaar bijstand aan de burgerlijke slachtoffers”. Deze tentoonstelling gaf niet alleen inzicht in de huidige dienst, zijn evolutie en zijn doelstellingen, maar beschreef ook de geschiedenis van zijn voorganger, het Belgisch Commissariaat voor Repatriëring (BCR).

Deze instelling was belast met het repatriëren van Belgen, maar ook met het zoeken naar verdwenen personen, het bijeenbrengen van persoonlijke bezittingen en het verzamelen van documentatie.

Na de opheffing van het BCR in 1945 werden zijn verschillende diensten onder het bestuur gebracht van het Ministerie van Wederopbouw en in 1952 overgeheveld naar het Ministerie van Volksgezondheid en het Gezin.

De tentoonstelling, die liep van 7 september tot 15 oktober, was een groot succes. Rekening houdend met de bezoekers tijdens de Open Monumentendagen, hebben in totaal meer dan 3 100 personen deze tentoonstelling bezocht.

De tentoonstelling is thans afgesloten, maar de panelen kunnen uitgeleend worden aan belangstellende organisaties.

De publicatie van de catalogus van de tentoonstelling is gepland voor juni 2005.

5.4 De Open Monumentendagen

De archieftoren - Foto Regie der Gebouwen

Op 18 en 19 september 2004 nam de Dienst voor de Oorlogsslachtoffers deel aan de Open Monumentendagen met als thema “Modernisme en Art Deco”, tijdens dewelke zowat 3 000 personen de gelegenheid hebben gehad om het zopas gerenoveerde gebouw te bezoeken.

De gevel, die zijn oorspronkelijke polychromie terugkreeg, de inkomhal op het gelijkvloers, die door een passende verlichting tot zijn recht komt, de bureaus uit exotisch hout op de eerste verdieping en de doorzichtige koepel op de vijfde verdieping waren de hoogtepunten voor de bezoekers die bijzonder in architectuur geïnteresseerd zijn.

Het publiek kon deelnemen aan geleide bezoeken in “de toren” waar de archieven van de Tweede Wereldoorlog bewaard worden.

Bij de voornaamste documentatiefondsen werden zowat 500 bezoekers rondgeleid. Ze kregen op die manier een beter inzicht in de omvang van het werk dat al zestig jaar wordt geleverd door de ambtenaren van de dienst, zowel in de systemen van het klasseren van de documentatie als in het conserveren en informatiseren van de archieffondsen.

6. PROJECTEN

6.1 Informatisering

6.1.1 Victory

Dossiers statuten van nationale erkentelijkheid - foto SVG-DOS

Oorsprong van het project

Bijna 15 jaar geleden is men begonnen met de informatisering van de griffiegegevens betreffende de verschillende dossiers (zowel statuten als renten en invaliditeitspensioenen).

Om een welbepaald dossier te kunnen terugvinden moest men toen verschillende papieren steekkaartensystemen doorlopen. Deze manier van werken had niet alleen als nadeel dat ze enorm tijdrovend was, de steekkaarten hadden bovendien fel te lijden onder de tand des tijds. Het was daarom de bedoeling om alle essentiële gegevens van de verschillende dossiers te groeperen, zodat men met enkele muisklikken een overzicht had van alle dossiers die op naam van een welbepaald burgerlijk oorlogsslachtoffer berusten. Welke feiten precies aanleiding gegeven hebben tot de verschillende beslissingen konden wegens de praktische redenen niet opgenomen worden in de databank. Hiervoor moet men nog altijd het fysiek dossier raadplegen. Maar dankzij de informatisering kan dit dossier veel vlugger uit de archieven worden opgehaald.

Aanvankelijk gebeurde de informatisering van de griffiegegevens met het speciaal daarvoor in FoxPro geschreven programma "VICTCIV". Na tien jaar voldeed deze toepassing niet meer aan het groeiend volume ingebrachte gegevens en de steeds toenemende eisen en verwachtingen vanwege de gebruikers. Dankzij de afdeling ICT van de FOD Sociale zekerheid werd in 2002 een nieuwe toepassing in het leven geroepen. Deze meer performante toepassing in Oracle kreeg de naam "VICTORY".

Dankzij Victory konden de diensthoofden zelf een aantal statistieken opvragen en de juistheid en/of volledigheid van bepaalde gegevens automatisch controleren.

Fasen

Ondertussen zijn we toe aan de derde versie van Victory:

- In Victory 1 (januari 2002) werd de toepassing ontwikkeld en werden de gegevens van de vorige databank, Victciv, gecontroleerd en overgenomen.
- In Victory 2 (augustus 2003) werd de werkprocedure (workflow) voor de raciale renten geïnformatiseerd.
- In Victory 3 (december 2004) werden 14 wetgevende teksten betreffende de statuten ingevoerd.

Het ingeven van de gegevens is een werk van lange adem. Dossiers waarin sinds het bestaan van de databank een beslissing werd getroffen, werden bij de uitvoering ervan ingevoerd. De andere beslissingen van dossiers-statuten worden stelselmatig ingevoerd door een “inputteam”.

Eind 2004 waren op die manier reeds 229.383 dossiers opgenomen in Victory.

Sommige statuten zijn reeds volledig ingegeven, nl.

- weggevoerden
- rechthebbenden van weggevoerden
- werkweigeraars
- rechthebbenden van werkweigeraars
- R.C.B.L.'ers
- politiek gevangenen

De overige statuten, nl. burgerlijk weerstanders, verplicht ingelijfd in het Duits Leger, rechthebbenden van politiek gevangenen, weerstanders tegen het nazisme, weerstanders door de sluikpers en ondergedoken joodse kinderen, werden al gedeeltelijk geëncodeerd.

Het ingeven van de gegevens van de Nationale Kas voor Oorlogspensioenen (NKOP)

Om de input van de dossiers renten en oorlogsinvaliditeit te vergemakkelijken en te bespoedigen werden gegevens gebruikt van de databank van de Nationale Kas voor Oorlogspensioenen (NKOP), die instaat voor de uitbetaling ervan. Omdat hiervoor eerst enkele identificatieproblemen moesten opgelost worden kon deze input in 2004 nog niet volledig gerealiseerd worden. Enkele personeelsleden werden ingezet om de ontbrekende gegevens op te zoeken in ons papieren steekkaartsysteem. Pas wanneer de gegevens van de NKOP volledig in Victory geïntegreerd zijn, kunnen de afdelingen Renten en Pensioenen beginnen met de gegevens te actualiseren en bepaalde gegevens aan te vullen die niet voorhanden zijn in de databank van de NKOP (bv. datum van de beslissing).

“Workflow”

Met de uitvoering van de wet van 11 april 2003, die een rente in het leven riep voor raciaal vervolgd, werd voor het eerst de volledige workflow geïntegreerd in Victory zodat men voor elk dossier de stand van zaken kon nagaan, meer bepaald welke procedurestappen wanneer ondernomen werden. Dit bespoedigde niet alleen de afhandeling van de aanvragen, maar had bovendien als bijkomende troef dat dienstverlening aan de betrokkenen aanzienlijk werd verbeterd. Elke medewerker van de dienst had via Victory immers onmiddellijk toegang tot de volledige informatie van elk dossier.

Wetgeving

Sinds eind 2004 kan men via Victory ook de belangrijkste wetgeving van elk statuut van nationale erkentelijkheid raadplegen. De wetgeving betreffende de renten en de pensioenen zal in de loop van 2005 eveneens kunnen geconsulteerd worden.

Statistieken

Hieronder vindt men een lijst van mogelijke statistieken betreffende de gegevens die in Victory zijn opgeslagen, waarvan men momenteel rechtstreeks met Victory een rapport kan bekomen:

- Lijst van raciale rentedossiers
- Aantal ingevoerde raciale rentedossiers
- Aantal ingevoerde dossiers, per statuut en maand
- Lijst van dossiers statuten die zich niet in de archieven bevinden
- Lijst van verminderingsskaarten, per vervaldatum
- Aantal verminderingsskaarten per statuut
- Aantal pensioenen per type of renten per type
- Lijst van renten of pensioenen per datum van de ‘inleiding van betaling’
- Aantal in Victory geregistreerde personen per gemeente
- Aantal in Victory geregistreerde personen per arrondissement
- Aantal in Victory geregistreerde personen per provincie
- Aantal in het buitenland wonende personen per land
- Lijst van alle adressen in een gemeente of in een land
- Aantal dossiers statuten per gemeente en per statuut
- Aantal dossiers statuten per arrondissement en per statuut
- Aantal dossiers statuten per provincie en per statuut
- Aantal dossiers statuten per beslissing en per statuut
- Aantal dossiers pensioenen per provincie en per type
- Aantal dossiers renten per provincie en per type
- Aantal vreemde politieke gevangenen per nationaliteit
- Aantal weggevoerden per beroep
- Lijst van vreemde politieke gevangenen met vermelde nationaliteit
- Lijst van weggevoerden, wiens beroep vermeld is
- Lijst van identiteitsfiches met gegevens van de rechthebbende

Indien men evenwel andere statistieken wil bekomen, kan men steeds een beroep doen op de ICT-afdeling van onze FOD.

Statistieken in verband met de dossiers statuten die zich op 31 december 2004 in Victory bevonden:

STATUUT	Totaal aantal ingebrachte dossiers	Aantal ingebrachte erkende dossiers
Politieke gevangenen	36 583	26 076
Rechthebbenden van politieke gevangenen	10 561	9 370
Buitenlanders politieke gevangenen	1	1
Rechthebbende van buitenlanders politieke gevangenen	0	0
Ondergedoken joodse kinderen	688	676
Burgerlijke weerstanders	28 160	5 541
R.C.B.L.'ers	9 330	8 229
Verplicht ingelijfd in het Duits leger	1 287	1 226
Rechthebbenden van verplicht ingelijfd in het Duits leger	0	0
Weerstanders door de sluikpers	98	43
Weerstanders tegen het nazisme	32	24
Weggevoerden	73 271	50 496
Rechthebbenden van weggevoerden	5 495	2 269
Werkweigeraars	62 713	29 823
Rechthebbenden van werkweigeraars	1 164	531
Zeevissers in oorlogstijd	0	0
Totaal	229 383	134 305

6.1.2 De persoonsgebonden dossiers DDO

De dienst archieven en documentatie beheert ongeveer 550 000 individuele dossiers, de zogenaamde DDO-dossiers⁹. Dankzij twee alfabetisch gerangschikte steekkaartsystemen, die elkaar min of meer overlappen, kunnen deze dossiers worden teruggevonden. Talrijke andere reeksen van documenten hebben ook betrekking op personen getroffen door de Tweede Wereldoorlog. Een omvangrijk project ter informatisering en rationalisering, dat in 2003 werd opgestart, maakt het mogelijk de DDO-steekkaartsystemen te koppelen, in te voeren in een documentatiebank en alle documenten in één enkel dossier op te nemen. Ongeveer 20 000 dossiers zijn reeds ingebracht, waarvan meer dan 3 000 werden aangevuld met informatie uit de verschillende documentatiefondsen.

6.1.3 Het thematisch bestand

“Algemene documentatie” - foto SVG-DOS

Het thematisch bestand geeft toegang tot de documenten van de algemene documentatie. De fiches werden opgemaakt door verschillende personeelsleden, tijdens het zestigjarig bestaan van de dienst. Dit gigantisch repertorium bevat weinig fouten, maar is niettemin onvolledig. Het controleren, uniformiseren en informatiseren van dit repertorium werd eind 2003 aangevat. Meer dan 3 000 fiches (gecorrigeerde of nieuwe) werden reeds ingevoerd. Deze nieuwe documentatiebank zal ook een thesaurus en een plan van het klassement van de archieven bevatten.

De dienst kocht bij de firma Infogenia een softwareprogramma aan voor het beheer van collecties, waardoor de gegevens van de DDO-fiches en van de thematische fiches vlot en systematisch kunnen worden ingevoerd. Dit programma biedt bovendien een groot aantal geavanceerde functies voor documentaire opzoeken. Het aanvaardt ook gegevens die reeds in andere programma's zijn ingevoerd, zoals de gerechtelijke dossiers van de gevangenis van Sint-Gillis en de *Personalakten* (gerechtelijke dossiers, opgemaakt op naam van een persoon betrokken bij een bepaalde zaak en tegen wie een vonnis werd uitgesproken door een Duitse Volksrechtbank).

⁹Zie hoger.

6.2 Conservatie

6.2.1 Het “Drancy”-bestand

De dienst archieven en documentatie beschikt daarenboven over drie steekkaartsystemen betreffende joden en zigeuners:

- Het *bestand van de weggevoerde joden en zigeuners* (26 000 reeksen dossiers) heeft voornamelijk betrekking op de personen die vanuit het verzamelkamp van Mechelen werden weggevoerd
- Het *bestand van de niet-weggevoerde joden en zigeuners* (30 000 reeksen fiches)
- Het *bestand van joden die vanuit Frankrijk werden weggevoerd*, het zogenaamde “Drancy”-bestand (8 631 reeksen fiches) heeft betrekking op joden die op 10 mei 1940 in België woonden maar die werden weggevoerd via het verzamelkamp van Drancy

De meeste van deze reeksen fiches bestaan uit een Duitse fiche, opgemaakt door de Sicherheitspolizei - Sicherheitsdienst (Sipo-SD), uit andere fiches uit de oorlogsperiode en uit “werkfiches” opgemaakt, onder andere, door onze administratie ten behoeve van de dienst.

In samenwerking met het Joods Museum van Deportatie en Verzet te Mechelen worden de gegevens van de fiches over de *joden weggevoerd vanuit Frankrijk* ingebracht. De fiches worden gescand en vervolgens verpakt in omslagen van zuurvrij papier. Sedert het begin van de operatie werden 7 000 van de 8 600 fiches verwerkt, waaronder 3 800 in 2004.

6.2.2 De fotocollectie

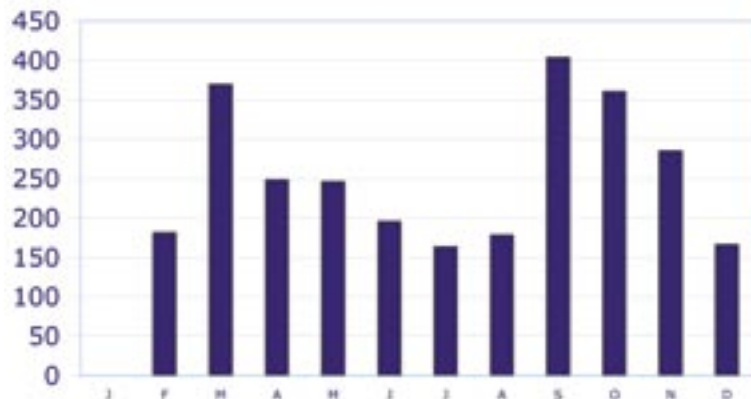
De dienst is ook begonnen met de aanleg van een virtuele fototheek met foto's uit de dossiers “DDO” of de dossiers statuten.

6.3 Communicatie

6.3.1 De internetsite

Tijdens het jaar 2004 werd onze internetsite 2 794 keer bezocht. De bezoeken waren als volgt over de maanden verspreid:

Maandelijks overzicht van het aantal bezoekers van de website “Warvictims” - 2004

Met het oog op een betere dienstverlening en om informatie te kunnen aanbieden volgens een structuur die beter beantwoordt aan de behoeften van de burger, zal onze internetsite in 2005 volledig herwerkt worden met de steun van de Directie-generaal Communicatie.

6.3.2 Publicaties

In 2004 publiceerde de Dienst voor de Oorlogsslachtoffers verschillende brochures en folders:

- twee informatiebrochures waarin de Dienst voor de Oorlogsslachtoffers en de rechten van de slachtoffers worden voorgesteld:
 - “De Dienst voor de Oorlogsslachtoffers stelt zich voor”
 - “Infowijzer in verband met de maatregelen ten gunste van de raciaal vervolgdgen”
- een uitnodiging voor de tentoonstelling “Van Belgisch Commissariaat voor Repatriëring tot Dienst voor de Oorlogsslachtoffers: 60 jaar bijstand aan de burgerlijke slachtoffers”.

Uitnodiging voor de tentoonstelling “Van Belgisch Commissariaat voor Repatriëring tot Dienst voor de Oorlogsslachtoffers: 60 jaar bijstand aan de burgerlijke slachtoffers” - SVG-DOS

6.3.3 De Vierde dag van de archieven van de UCL

Sophie Vandepontseele, historica bij de dienst archieven en documentatie, nam op 25 en 26 maart 2004 deel aan de Vierde dag van de archieven van de Université de Louvain-la-Neuve: “*De la communicabilité à l’accessibilité des archives*”.

Haar bijdrage “Les dossiers personnels du Service des Victimes de la Guerre: La problématique de la communicabilité des informations à caractère personnel” zal opgenomen worden in het verslagboek dat eerlang gepubliceerd zal worden.

6.3.4 Het seminarie over “de Vereniging van joden in België”

In het collectief werk *De curatoren van het getto. De vereniging van de Joden in België tijdens de nazi-bezetting*, onder leiding van J.-P. Schreiber en R. Van Doorslaer, (Brussel, uitgeverij Lannoo, 2004), schreef Sophie Vandepontseele een artikel met de titel “l’AJB et le travail obligatoire des Juifs en Belgique et dans le Nord de la France”.

De archieven van de Vereniging van joden in België, die door de dienst archieven en documentatie bewaard worden, werden in ruime mate geraadpleegd door verschillende auteurs van voornoemd boek.

Op 29 november 2004 gaf Sophie Vandepontseele een lezing over “Le travail obligatoire des Juifs en Belgique et dans le Nord de la France”, tijdens het seminarie over de Vereniging van joden in België (VJB), georganiseerd door het Joods Museum van Deportatie en Verzet te Mechelen.

7. TOEKOMSTPERSPECTIEVEN

7.1 Het memoriaal van de politieke gevangenen

In samenwerking met andere instellingen zou een telling van alle politieke gevangenen van België moeten gebeuren, namelijk door het creëren van een databank met alle nuttige inlichtingen over politieke gevangenen.

7.2 Het bestand van de weggevoerde en niet-weggevoerde joden en zigeuners

A snippet of a handwritten document on aged paper. The text is written in cursive and includes the following fields and entries:

- NAME (2): APTER
- Vorname: Erika
- Geboren den: 15/10/42 in Warschau
- Ehemann: Walter Rosner
- Einwanderung den: 1933 aus Berlin
- Staatsangehörigkeit: 1) Alt-polnische, 2) Belgische Einbürgerung den
- Confession: jüdisch
- Beruf: Chem
- Adresse: Chateaufort, Plantyn, Mousketeer 111

At the bottom, there is a rectangular stamp with the text: "Arbeitsersatz Nr. 493 vom 1/9/42" and a signature "R.A." with "N.V." below it.

De dienst zal ook een omvangrijk project opzetten voor het scannen en het opnieuw verpakken van de 26 000 fiche-dossiers van de *weggevoerde joden en zigeuners van België* en de 30 000 fiche-dossiers van de *niet-weggevoerde joden en zigeuners*.

Dit project heeft drie dimensies: Vanuit politiek oogpunt, in aansluiting op de werkzaamheden van de Studiecommissie over de verantwoordelijkheid van de Belgische Staat bij de vervolging van Belgische joden, is het belangrijk dat deze archieven, de beelden en de informatie vlot toegankelijk zijn. Vanuit historisch oogpunt zal het integreren van deze informatie in een databank vanzelfsprekend nieuwe mogelijkheden scheppen voor wetenschappelijk onderzoek.

Ten slotte zal dit project het voortbestaan van de documenten en de daarin vervatte informatie en, bij uitbreiding, het collectief geheugen veilig stellen.

Het project zit momenteel in de voorbereidende fase. Zodra het door de bevoegde instanties wordt goedgekeurd, zal de procedure van de offerteaanvraag worden opgestart.

Twee teams van elk twee of drie personen moeten daarvoor aangesteld worden. Het eerste team zal de fiches voorbereiden voor digitalisering en verpakking in zuurvrije omslagen en dozen. Het tweede team zal de gegevens van de fiches inbrengen, op basis van de gescande beelden en niet op basis van de originele documenten.

Uittreksel uit het bestand Joden en Zigeuners gedeporteerd uit België - SVG-DOS

7.3 De leeszaal

Ontvangstruimte en leeszaal - Foto Regie der Gebouwen

Gelet op de voortdurende toename van het aantal bezoekers voor de archief- en documentatiedienst, plant de dienst de verhuizing van de leeszaal op de achtste verdieping van de archieftoren naar de tussenverdieping van het gebouw aan de Luchtscheepvaartsquare. Deze ruimte, waarin de leeszaal van het SOMA (Studie- en Documentatiecentrum Oorlog en Hedendaagse Maatschappij) reeds is ondergebracht, zal dus voor beide diensten dienen. De bezoekers voor de dienst archieven en documentatie zullen in de hal van de hoofdingang ontvangen worden.

7.4 De conservatie van de algemene documentatie

De archief- en documentatiedienst zal de archiefstukken van de algemene documentatie wetenschappelijk verantwoord inpakken volgens passende conserveringstechnieken. De documenten, bewaard in zowat 5 000 klasseermappen over een lengte van ongeveer 400 strekkende meter, zullen verpakt worden in zuurvrije omslagen, mappen en dozen.

Bewaring van de archiefstukken - Foto SVG-DOS

7.5 De renovatie van het Belgisch paviljoen in Auschwitz

Naar aanleiding van het bezoek van Koning Albert II en de Eerste Minister aan Auschwitz voor de herdenking van de bevrijding van het kamp, werd beslist het Belgisch paviljoen volledig te renoveren. Een wetenschappelijk comité, samengesteld uit historici van verschillende administraties en instellingen, werd aangewezen om de historische inhoud van deze nieuwe ruimte te bepalen. De Dienst voor de Oorlogsslachtoffers maakt deel uit van dit wetenschappelijk comité.

Toegang van het concentratiekamp Auschwitz - Foto SVG-DOS

Contact en nuttige adressen

Contact

Federale Overheidsdienst (FOD) Sociale Zekerheid
Dienst voor de Oorlogsslachtoffers
Luchtvaartsquare, 31
1070 Brussel
Tel.: 02/528.91.00
Fax: 02/528.91.22
<http://warvictims.fgov.be>
warvictims@minsoc.fed.be

Nuttige adressen

Kabinet van de heer Flahaut,
Minister van Landsverdediging
Lambermontstraat, 8
1000 Brussel
Tel.: 02/550.28.90
<http://www.mil.be>
flahaut.a@mod.mil.be

Instituut voor Veteranen - Nationaal
Instituut voor Oorlogsinvaliden,
oud-strijders en Oorlogsslachtoffers
(IV-NIOOO)
Koningsstraat, 139/141
1000 Brussel
Tel.: 02/227.63.00
<http://www.inig.be>
info@inig.be

Administratie der Pensioenen
Victor Hortaplein, 40 - bus 30
1060 Brussel
Tel.: 02/558.60.00
Fax: 02/558.60.10
<http://www.ap.fgov.be>
info.ap@ap.fgov.be

Federale Overheidsdienst (FOD) Defensie
Centrale dienst voor het stamboek
Krijgsmacht - Stafdepartement-
Algemene Directie Human Resources - Divisie Personeel
Sectie Administratieve Expertise / Ondersectie Notariaat (HRG-A/N)
Kwartier Koningin Astrid
Bruynstraat, 1
1120 Brussel
Tel.: 02/264.63.32
<http://www.mil.be>
jean.deneubourg@mil.be

Nationale Kas voor Oorlogspensioenen
Kunstlaan, 30
1040 Brussel
Tel.: 02/233.70.62 (NL) 02/233.76.97 (FR)

Studie- en Documentatiecentrum Oorlog en Hedendaagse Maatschappij (SOMA)
Luchtvaartsquare, 29
1070 Brussel
Tel.: 02/556.92.11
<http://www.cegesoma.be>
cegesoma@cegesoma.be